

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bulev Regele Ferdinánd (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. — Sürgőnyim: Közlöny, Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona. Kiadása a rotációs nyomás. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ARA 1933

Előfizetési árak: Évente 840. félre 420. negyed évre 210. havonta 70 Lef. Külföldre havonta 50 Lef. több. —: Egyszer 3 Lef. Vasárnap 5 Lef. —: (Bucca restiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint —:

49-ik évfolyam, 162. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Szombat, 1933. július 22

Gyilkol a Maros

Hetek reménykedése, várakozása, családja után végre elérkezett hozzánk is a kánikula és az egész város boldogan merült el a Maros hivatató, hős hullámaiban. A kanyargó folyam szeszélyes árja azonban veszélyeket rejt méhéban és a hős hullámok között ott leskelődik a halál. Alig örvendeztek az emberek a nyárnak, alig indult meg a várva-várt fürdő-szezon, a gondtalan tömegek nevetésébe halál-sikolyok vegyültek s a halál dermesztő lehelete megfagyasztotta az arcokon a mosolyt. A Maros áldozatokat kíván, a Maros gyilkol...

Könyörtelen a természet, amely ugylátszik néha-néha megirigyl az emberek vidámságát és gondoskodik arról, hogy a nevetés eltűnjön és helyébe borzalom és rémület költözzön. Pár perccel előbb még ott látjuk barátunkat, hozzátartozókat, amint vígan uszkál a hullámokban és élvezi a nyár legszebb örömét... s egyszerre segítségkérő sikolya tép szívünkbe. Még ott látjuk küzdeni, harcolni az életért... segítségére sietünk... s mire odaérünk, már eltűnt a hullámsírbán. S pár nap múlva megfeketedett holttestet vet ki magából a könyörtelen, gyilkos Maros.

Szinte minden második napra esik egy-egy haláleset. A vidám fürdőzés gondtalanságát megrontja a leselkedő veszély érzése, hiszen az ember nem tudhatja, melyik pillanatban, kire csap rá a könyörtelen kaszás. Azt mondhatnák egyesek, hogy a gyengébb uszók ne merészkedjenek ki a szabad Marosba. Hanem elégedjenek meg a körülkerített uszodákkal. Elméletben ténylegesen így is van, de mást mutat a gyakorlat. Az uszodák nem elegendők az összes fürdőzők befogadására s lehetetlen túlszűfolttság keletkezne, ha mindenki oda tudna. Másrészt pedig a legjobb uszónál is, akik biztosan szelik a hullámokat, előfordulhat, hogy egy pillanat végzetes indiszpozíciója áldozatul dobja a szeszélyes folyamnak.

Már régen gondolni kellett volna rá, de jobb későn, mint sohasem és éppen ezért örömmel fogadjuk az aradi rendőrhatalóságok tervét a parti rendőrség felállítására vonatkozólag. Nem ismerjük teljes részletességében a rendőrség elgondolását, egyleg arról van szó, hogy állandó rendőri szolgálatot létesítsenek a Maroson, motorcsónakot bocsátanak az őrszemes rendőrök rendelkezésére, amely végigcirkálna azon a területen, ahol a fürdőzők tartózkodnak és szükség esetén nyomban a bajhajtott uszó segítségére sietne. Az elképzelés feltétlenül jó, csupán a keresztülvitelnél kell vigyázni arra, hogy a parti rendőrség tényleg hivatása magaslatán álljon. S tényleg mindig kéznél legyen, amikor egy-egy fuldokló megmentésére kell rohannia. Az új intézmény helyes végrehajtásban biztonsággá tenné a Marost, megszüntetné a leselkedő veszély érzését, újra gondtalanná, vidámmá varázsolná a fürdőzőkkel teli hullámokat. S elrabolná az áldozatokat a gyilkoló, örvénylő folyamtól.

A tárgyalások már folynak és igen jó lenne, ha minél kevesebb időt vennének igénybe. Minden egyes nap új áldozatokat követelhet, minden óra, minden perc veszélyeket rejt magában. Emberéleteket menthet meg a gyors elhatározás, a céltudatos kivétel. A gyilkosokra bilincseket szokás helyezni... az aradi parti rendőrség lesz az a bilincs, amely lehetlenné teszi a gyilkoló Marost és háborítatlan, félelemmentes vidámságot varázsol az aradi nyárba... nélkül.

Minél kevesebb tárgyalás, minél több és gyorsabb intézkedés... és nem gyilkol többé a szeszélyes Maros... (M.)

Berlinbe-vonulással fenyegetnek a lengyelek

Lengyelország lázasan fegyverkezik — Angol képviselő látogatása német internáló táborokban — Megkezdődött a rohamosztagok átszervezése — Csökkent a munkanélküliség Németországban

A román diákság Hitler-ellenes blokkot alakított

Londonból jelentik: Ben Riley munkáspárti képviselő, aki most tért haza németországi tanulmányutjáról, kijelentette, hogy meglátogatott több koncentrációs internáló-tábort, ahol Kaspar és Gruber volt kommunista képviselőkkel találkozott. Amikor a kommunisták őret megkérdezte, hogy meddig maradnak az internáló fogságban, ezt a választ kapta: „Örökre!” Robert Bernay liberális képviselő a News Chronicle-ben írja meg németországi tapasztalatait. A koncentrációs táborban a képviselőnek megmutatták, hogy miképpen dolgoznak a politikai foglyok. Az egyik helyen éppen azzal foglalatostkodtak, hogy uszodát építsenek egy talajvízzel elöntött mezőn. Boroszló volt szociáldemokrata főpolgármestere vízet szivattyuzott, míg a volt rendőrfőnök egy gödröt ásott.

A Daily Telegraph jelentése szerint a szovjet Németországnak másfélmilliárd márkával tartozik különböző szállításokért. Ebből az összegből hatvan millió márka esedékes ebben az évben és ennek 75 százalékát annakidején

Közel ötmillió munkanélküli Németországban

Münchenből jelentik: A nemzeti-szociálista rohamosztagokat birodalomszerte átszervezik. Röhm kapitány, a rohamosztagok vezérkarának főnöke rendeletben utasította az összes csoportvezetőket, hogy minden egyes S. A.-tagot vizsgáljanak meg a politikai megbízhatóság szempontjából. Az átszervezés után a megmaradt S. A.-emberekből alakítják meg a ugynevezett birodalmi védőosztágot.

Weimarból jelentik: A thüringiai tartománygyűlés elhatározta, hogy fajügyi hivatalt létesít a fajtisztaság előmozdítására. Astel dr. az intézet vezetője kijelentette, hogy az intézmény célja tösgyökeres változásokat bevezetni, amelyek előmozdítják a német nép kielégítő szaporodását, a fajtisztaság fokozását, a beteges és idegesítő befolyások száműzését.

Híflerék a bécsi katolikus nagygyűlés ellen

Berlinből jelentik: A megelőző években július elsejével mindenkor megkezdődött a munkanélküliség emelkedése, mert az ipart üzemekben beállott a nyári munkaszünet. Ebben az esztendőben a múlttal ellentétben, a munkanélküliség nem emelkedett, hanem csökkent. Julius elsejétől a hónap közepéig a munkanélküliek száma újból 29.000 lélekkel csökkent. Németországban a munkanélküliek száma összesen 4.828.000 embert tesz ki.

A Daily Telegraph varsói tudósítója megállapítja, hogy a lengyel fővárosban az egyenruhák érdekéből szinte már ki sem látszanak a polgári ruhák. Varsó az állandó katonai-készülék benyomását kelti. Katonai és polgári helyeken egyaránt hangsúlyozzák, hogy az ál-

a német kormány garantálta a gyárosoknak. Két nappal ezelőtt a szovjetkormány értesítést küldött Berlinbe, amelyben a gazdasági krízisre való hivatkozással bejelentette, hogy nem tehet eleget fizetési kötelezettségeinek. Német pénzügyi körökben a bejelentés nagy konsternációt keltett és attól tartanak, hogy az amugy is zilált pénzügyviszonyok komoly bonyodalmakat fognak okozni.

Zavargások Hamburgban

Hamburgi jelentés szerint a rohamosztagok tüntető felvonulást rendeztek a város főbb utcáin és a menet résztvevői hangosan ezt kiáltották:

— Munkát és kenyeret követelünk!

A rendőrségnek és a katonaságnak sikerült csak a zavargásokat megakadályozni. A tüntetés következtében a hamburgi rohamosztagokat feloszlatták és 12 ezer embert más csapatokba osztottak be. Több száz zavargót internáló-táborban helyeztek el.

landó készenlélet a jelenlegi helyzet teszi szükségessé.

Ha Németország hozzányulna a danzigi korridorhoz, a lengyelek azonnal átlépnék a határt és három hét múlva bevonulnának Berlinbe.

Bécsből jelentik: A Reichspost értesítése szerint a bécsi katolikus nagygyűlés választmánya arra kérte a berlini birodalmi kancellárságot, hogy a katolikus nagygyűlés idejére oldja fel az ausztriai utazásokat sújtó 1000 márkás vízum-díjat. A birodalmi kancelláriátus a kérést elutasította.

Budapestről jelentik: Mayer Károly földmívelésügyi államtitkár vezetésével már két hete szakértő-bizottság folttat tárgyalásokat Berlinben gazdasági megállapodás létesítésének érdekében. Ezek a tárgyalások csütörtökön sikerrel befejeződtek.

Buzanból jelentik: Az itteni diákok megalakították az antihitlerista blokkot és tegnap röpiratokat osztottak szét a város lakossága között. A röpiratokban megállapítják, hogy a kommunista veszedelem után felütötte fejét a Hitlerista veszély, idegen tanokat igyekeznek az országba importálni, hogy megzavarják a többségi és kisebbségi nemzetiségek közötti szolidaritást. Megállapítják, hogy a Hitlerizmus új háború veszélyét idézi fel és az 1914-ben uralkodott állapotokat igyekeznek újraélesztetni, azokat az állapotokat, amelyek végül világháborút eredményeztek. Szolidaritásra hívja fel a diákság a románságot, vallásra és pártállásra való tekintet nélkül a Hitlerista ervek ellen és óva intik a lakosságot, hogy a nemzettől teljesen idegen propagandának higgyen. A „Hitlerista-dumping”-gel éppen olyan erélyesen kell végezni, mint teszik azt a hatóságok a kommunista törekvésekkel szemben.

Leszállítják a kenyérárakat

A városvezetőség és a pékek nyilatkozata a maximális árak eltörléséről -- Velcsov dr.: „Még egy hetet várhattak volna...” -- A pékek álláspontja

Bucurestiben hétfőtől olcsóbb lesz a kenyér

A kormány az az elhatározása, hogy beszünteti a kenyér- és lisztárak maximálását, általában meglegedést váltott ki Aradon. Nemcsak a nagyközönség, a közvetlenül érdekelt pékek, hanem maguk a hatóság vezetői is örülnek ennek az intézkedésnek, amely egyszerűen véget vetett a kenyér-mizériának. A liszt és kenyér maximális árai különben napok óta csak papíron léteztek, mert három nappal ezelőtt megjelent a piacon a fehér kenyér, amelyért 10 és 11 lejért kérték. A maximális megszüntetése nem jelent azonban azt, hogy a lisztkereskedők és pékek tetszésszerűen árat kérhetnek. A spekulatív törvény változatlanul érvényben marad és az indokolatlan túlmagas árakért a kereskedők és iparosok továbbra is felelnek.

Munkatársunk a kormányrendelet hatására nézve Botioc Elek dr. polgármestertől kért felvilágosítást, aki a következőket mondotta:

— A kormány elhatározását nagyon helyesnek és üdvösnek tartom, amely közmelegedésre megoldja ezt a problémát. Ugy hiszem, ugy a közönség, mint a pékek meg vannak nyugodva a maximális ár rendszerének megszüntetésével. A rendelet még nem érkezett meg hozzánk, de ha kézhez veszem, azonnal elrendelem annak életbeléptetését. Azt hiszem, — fejezte be szavát a polgármester — ezzel a kormányintézkedéssel végérvényesen befejeződött a „nagy per”. *Nemcsak én, hanem az egész lakosság várja ezeket, hogy hamarosan megjelenjen az aradi piacon a hat lejes kenyér.*

Velcsov Géza dr. alpolgármester a következőket mondotta munkatársunknak:

— A város vezetősége nagy örömmel üdvözi a kormány elhatározását, mert helyzetünk cseppet sem volt irigylésre méltó. Kötelességünk volt a közönség érdekének védelmében a pékek ellen fordulni. Most azonban megszünt ez a helyzet.

Azt hiszem azonban, hogy a kormányrendelet korán jelen meg.

Az új buza még csak kis mennyiségben kapható a piacon. Akkor kellett volna a rendeletet érvénybe léptetni, amikor az új buza már nagy tömegben jelenik meg a termény-piacokon, tehát körülbelül egy hetet várhattak volna a rendelettel.

Weisz Sigfried aradi pékiparos a következőket mondotta munkatársunknak:

— A kormány intézkedése egvelőre nem

Hatalmas ipari válságot jósol az amerikai ujjáépítési diktátor

Roosevelt szigorú rendszabályokat léptet életbe a tőzsdei spekuláció ellen — Tovább tart a pánik a tőzsdéken

New-Yorkból jelentik: A szerdai nagyarányú árszuhanás tovább folytatódott, a tőzsde tagok között rendkívüli pánik keletkezett és sokan az izgalomtól elájultak. A legkatasztrófálisabb a rozs árfolyamának esése volt, amelynek árfolyama 26 és fél centtel zuhant. A csikágói gabonátőzsde fennállása óta nem volt példa ilyen arányú áresésre. A buza középárfolyama tegnap 103.25 cent volt busheleknél, míg a zárlat idejére a buza ára 91 centre csökkent. Nagyarányú esés mutatkozott a szeptemberi búzában is, amelynek árfolyama a nyitáskor 106 centtel szemben, a zárlat idejére 95.50 centre esett. A tengeri középárfolyama 60.125 volt, míg a zárlat során már csak 53 centtel jegyezték. A winnipeg-i tőzsdén a júliusi buza középárfolyama 85.375 körül alakult ki, míg záróárfolyama 80 volt.

Az újabb áreséseket a spekulációnak tudják be. Hasonló fekete napja volt a new-yorki értéktőzsdének is.

Roosevelt egyébként felhívta a kincstári hivatalt, hogy léptessen életbe szigorú intézkedéseket a tőzsdei forgalom ellenőrzésére.

Ezekkel az intézkedésekkel véget akarnak vetni a spekulációnak, amely veszélyezteti a

idéz elő változást, mert a kenyér ára Aradon továbbra is 9 lej marad. A jövő héten kerülhet csak sor a kenyérárak leszállítására. Igaz, hogy a mai búzapiac az új lisztet 4.50—4.80 lejes árban lehetett vásárolni, azonban az új liszt még nem használható fel, mert nem elég száraz. Körülbelül egy hét múlva lehet az új lisztet sütéshez felhasználni és a kenyér árát akkor fogjuk majd leszállítani.

Bucurestből jelentik: Az új kenyérrendelet hatása alatt, amely a liszt és a kenyér forgalmát szabadabbá teszi, a bucaresti-i pékek elhatározták, hogy a kenyér árát leszállítják. Az árleszállítás kilogrammonként egy lej és eszerint a 9 lejes kenyér 8, a 8 lejes kenyér pedig hét lej lesz. Az új árak valószínűleg hétfőn lépnek életbe.

szanalási program végrehajtását.

Roosevelt elnök ma aláírta a „Blankett Coda” törvényt, amely kényszerintézkedéseket alkalmaz a gazdasági élet megjavítására. Ez a törvény a megrövidített munkahetet és a felemelt munkabérek lépteti életbe. Eltörl és szigorúan bünteti a törvény a gyermekmunkát.

A zürichi tőzsdén ma délben a dollár árfolyamát 370-el jegyezték, ami az amerikai valuta legutóbbi kurzusához viszonyítva, közel tíz pontos emelkedést jelent.

Londonból jelentik: Johnson tábornok, az amerikai ujjáépítési diktátor, legújabb nyilatkozatában kijelentette, hogy

Amerikát hatvan napon belül példátlanul heves ipari válság rendíti meg, ha a munkabérek és a lakosság vásárlóereje nem éri utól az általános áremelkedést.

A tulgyors áremelkedés Johnson szerint, még növelte az árucikkek árai közötti aránytalanságokat, a vásárlóképesség pedig messze elmaradt az élet megdrágulása mögött. Tekintettel a tízenkét milliárd munkanélküli, alig lehet ipari fellendülést remélni, ha a tömeg vásárlóereje rövidesen nem javul.

Pillangókisasszony

Irtá: LEON DARCY

Katusa nem járt a bolsevizmus óta a népszerűtlen muszka diákegyenruhában. Egyáltalában nem volt rajta semmi sem, amit a sablonok, egyenruhák, divatos szabályai szerint lehetett volna osztályozni. Abban a társaságban, ahol Katusa megfordult, „pillangókisasszonynak” hívták. De nem a bánatos haldoklásával halhatatlanná vált Butterfly, hanem a röpke, kiszámíthatatlanul kacér pillangó után...

— Mit kell tudnom erről a Katusáról? — kérdezte Marcel a bátyját, Henryt, a Sorbonne fiatal tanársegédjét, amint Primrose-ék villája előtt a taxiból kiszálltak.

— Csak azért kérdelem — tette hozzá huszonkétéves fiatallaga tultengő önérzetével — mert Primrose Jeanette azzal hívott a mai teára, hogy a kis muszka kíváncsi rá.

— Hiszen két év előtt, amikor Katusával nálam találkoztál, még gyermek voltál... — felelte a bátyja kicsinylőben és hozzátette — talán még most is kissé zöldnek tartana, ha nagyon komolyan vennéd magadat.

Közben már a lépcsőházba értek. Nem volt nehéz észrevenni, hogy Henry nem volt hajlandó az öccsével Katusáról elmélkedni. A párisi diáklágban nagy feltűnést keltett, hogy a kis muszka lány szakított Henryvel, a fiatal tudóssal, akivel félévig jegyben járt. „Elválhatatlanok”-nak nevezték ketteüket.

A társaság már együtt volt. A szép Primrose Jeanette azonnal eléjük szaladt:

— Későn jöttetek! Üljetek ide fiúk...

Katusa alacsony keleti kereveten ült, lábait törökösen keresztbe téve. Diákok és fiatal lányok csoportjában ott volt dr. Bertrand, a népszerű fiatal sebész tanár, a párisi egyetemi világ legújabb csillaga. Henry egy pillanatra meghökkenett... dr. Bertrand ugyan bizalmas barátja volt, de mégis kinosan érintette, ebben a pletykakörben, együtt ülni vele és a kis muszka lánnyal, akivel Bertrand

éppen a múlt héten tartotta az eljegyzését.

Bertrand azonban olyan feszelen kedvességgel üdvözölte Henryt és öccsét, hogy ezzel elvette a helyzetét.

A ház asszonya beállította a gramofont. A fiatalok táncoltak.

Katusa Henryvel tangózott és vőlegénye a túlzott biztonság érzésével, mosolyogva nézte...

Marcel mellett ült Katusa „legjobb barátja”, Sonia, szintén orosz diáklány. De míg Katusának állitlag a szovjettől volt titkos szubvenciója, Sonia egy emigráns orosz tábornok lánya volt.

— Csodálkozom ezen a Henrin — kezdte a „legjobb barátja” —, hogy nem tartja ezt a tangózást izléstelennek. Hiszen nincs Párisban ember, aki nem tudja, hogy őt milyen csúnyán hagyta a faképnél Katusa. S most újra kikezd vele.

Marcel nevetve tiltakozott:

— Maguk muszkák nagyon elmaradtak a világtól. Talán megunták egymást, azért mentek szét.

Sonia halálos komolysággal nézett szembe a fiúval:

— Talán nem tudja az előzményeket? A maga bátyja megkérte kebelbarátját, Bertrandt, hogy remek autóján vigye őt le Mentone-ba, ahol jegyese, Katusa, súlyos influenza után üdült. Ott azután Katusának jobban megtetszett Bertrand és az autója, mint a maga bátyja.

Másnap Marcel az egyetemen találkozott Katusával, aki már messziről, mosolyogva, intett neki.

— Csodaszép nap van ma... Menjünk ki valahová a szabadba reggelizni.

A kis nyári vendéglő terraszán, kis lugasban, egyedül voltak. Katusa nevetve jegyezte meg:

— Látja, ha szerelmeseink volnánk, ennél szebb idillt képzelni se lehetne... — s mélyen nézett sajátágosan ragyogó, nagy szemével a fiura. Marcel úgy érezte, hogy huszonkétéves férfiassága kompromittálása nélkül nem hátrálhat meg. Negyedórával később már fülig szerelmes volt, ami Katusát nagyon mulattatta.

„Szegény fiu, ha már bolondítottam, illik, hogy

egy csókot adjak neki...” — gondolta Katusa s a mikor hazamenet újra a taxiban ültek és a fiu lángoló szavakkal vallotta meg neki, hogy az első perctől kezdve imádja, olyan álmódzó pillantással intette le, hogy „okosnak kell lenni”, hogy a fiu vadul magához ölelte és megcsókolta.

Marcel hazatérve, szobája küszöbén szembe talalkozott bátyjával.

— Nem jössz valahová a zöldbe? — kérdezte Henry.

Marcel diadalmas büszkeséggel felelte:

— Köszönöm, már reggeliztem... Katusával.

És nem tudott ellenállni a kísértésnek. Elmondta, hogy „Katusa viszonzza a szerelmét” és Bertrand-t neveltségessé teszi egy gyerek kedvéért...

Másnap Marcel az egyetemen nem látta Katusát. A lakásán azt felelték, hogy „nincs otthon.”

Katusa pedig három napig hiába várta Bertrand-t. Negyednap ennyit irt neki:

„Holnap négykor az expresszrel hazautazom Katusa.”

És másnap valóban ott ült a négyórás expresszvonaton. Kémlelte a perront. Nyoma se volt Bertrandnak. Az indulás percében bukkant fel a perronon Henry inasa. Megtalálta Katusát, odasieltt és egy levelet adott át. Henry irta. Így szólt:

„Kedves Katusa, Marcelt két hétre vidékre küldtem. Fogjon falu pillengőt, kevésbé veszélyes, mintha Párisban gyakorolja ezt a sportot. Ráér erre, ha majd olyan vén számár lesz, mint én. Tegnap különben hosszabb beszélgetésem volt Bertrand barátommal, aki megkért, hogy Párisból távozása alkalmával adjam át az ő üdvözlését is. Sajnálom, hogy mindketten csak levélben bucsuzhattunk — örökre, Henry.”

A vonat elindult, Katusa tágranyilt szemébe a feje fölött a hálóban fekvő utitáskájá, mmeledig nézte mereven, amíg könnybe lábadt. Ad-Elgondolkodott... „Minden elveszett...” a szeme, holnap újra... Ugyanezt tenném... S mégis, ha

A nyitott ablakon egy tarkaszínű pille repült be a külvárosi kertek felől.

UTAZÁS A MEDGYESI METÁNFÁKLYA KÖRÜL

Amit idősebbik Plinius megírt. -- Hogy tört ki a „Tűz”? -- Igaz és nem igaz hírek. -- Az oltás variációi. -- Öleisége repülőgépe a tűz felett. -- A fáklya konjunktura-üzletei

FEKETE TIVADAR HELYSZINI RIPORTJA

Egy hét óta ég a medgyesi földgáz. Szerdán délben autóra ültem Aradon, attól a félig piromániákus, félig ujságírói kíváncsiságtól hajtván, amely egyébként minden emberben megvan, akit érdekelnek a csodák és az események. Egy kisebb gummidefekt Soborsinnál, egy közel egy órási bajlódás az akumulátorral Zámánál, mind csak arra jók, hogy későbben érjünk el Medgyesre. Vacsora Déván és amikor negyed tizkor kirobog kocsink a déva-szászvárosi országútra, akkor...

Akkor látom először a tüzet.

Csak így mondom, hogy „a tűz”, mert végig, a déva-medgyesi útvonalon és vissza Nagyszebenen át, az, ami Medgyesen történik, népek, intellektusnak és szakértőnek csak ennyi, ez az egy szó: a tűz.

Déva légvonalban száz kilométernyire, autó-úton 180 kilométernyire van Medgyes-től. Az ujságírók semmiben sem tuloztak, ha azt írták, hogy a tűz száz kilométernyire világít.

Idősebbik Plinius megírta az egészet...

Fenomenális látvány messziről is. Távól az ég alján, egy hatalmas, vörösbe és rózsaszínbe játszó, serlegalaku felhő világít. A medgyesi gázfáklya fénye az égen. A visszfény először serlegalak, aztán ha közeledünk, egy nagy háromszög, monjuk egy V betű.

De ugyanebben a percben eszembe jut idősebbik Plinius, aki egyik levelében leírja a Vezus kitörését. Azt mondja a kráter visszfényéről ez az öreg kolléga, hogy olyan, mint az olasz fenyő, a pinea. Ugy száll föl a sudár, karcsu füst a kráterből, mint a fenyő dereka és fönt, széles fellegsávvá terül széjjel.

Ugy látszik, a kráterek történetében is minden megismétlődik.

Fájdalom, a nagy éjszakai szenzációból csak a messziséget kapjuk. Balásfalu és Kiskapus között — tékép híján — az egyik urvezető barátom eltéveszti az utat. Hajnali négy órakor egy Taun nevű istenverte küküllőmegyei községben torkol a Chrysler, zsákuccába, a cigányfertályon. Méteres sár, a gyönyörű kocsit az egész cigányfertály emeli ki a latyakból. De most már legalább tudjuk, hogy merre van Kiskapus.

A hegyekre rászáll a köd, dereng, az ég vörös fényén a fölkelő nap triumfál és reggel hét órakor a medgyesi „Traube” előtt startolunk. Az a szent hitem, hogy nem kapunk szobát. A portás álmosan és nyugodtan nyit ki tiz üres szoba közül egyet és most alvás este hatig.

Hat órakor megyünk a tüzhöz. A völgyben hosszú autó- és kocsis-sor áll szeben, brassói, szelistyei és segesvári számozások, de van temesvári, kolozsvári, sőt szatmári rendszám is. Külföldit egyelőre nem látok. A völgytől körülbelül még egy kilométer a gyalogút.

Most már sárgán, impozánsan halk és állandó fellobbanásban és lelohadásban lángol

Középeurópa és Románia legérdekesebb technikai és természeti csodája: a medgyesi metán-gáz. A nyomás által kilövelt égő gázoszlop 99 százalékban tiszta metán. Párja csak Pensylvániában van, ahol szintén ilyen tiszta metángázt találtak, de már az orosz és perzsa metánokban csak 82 százalék a tiszta gáz. A gázban a szerves és szervetlen anyagok égnek: ez tehát „a tűz.”

A hivatalos, de nagyjában elfogadható magyarázata az égő fáklyának az, hogy az ötös számú medgyesi szonda már 760 méter mélységig ért le, — a program szerint ezer méterig kellett volna lefújni — amikor megáradt a Kisküküllő. Ennek a folyónak a partján van felszerelve a szivattyú-telep, amelyet nyomban elárasztott a víz, beborította az összes motorokat és pumpákat is.

Az ötös szondát be kellett zárni. A munka négy napig szünetelt.

Ez az idő tökéletesen elég volt arra, hogy a 105 atmoszféra nyomású gáz a föld alatt kiutat keressen. Függőlegesen nem törhöt ki. Vizszintesen törte át a laza területet a föld alatt és a szondától körülbelül 800 méternyire olyan erővel és olyan robajjal tört ki, hogy tövestől kicsavarta a száz éves fákat, mint játékszereket, a föld felső, körülbelül 30 méteres vastag burkolatát 150—200 kilós darabokban lökte ki a magasba, két kövön a levegőben szikrát csiholt és ebben a pillanatban kigyúlt a metángáz-oszlop.

Igy keletkezett a medgyesi tűz!

Döntésünk meg mégis néhány fantasztikus

Az oltás lehetőségei és az új terv

Hogy fogják ezt a lángot eloltani?

Az első kísérlet csődöt mondott. Most a következő tervvel foglalkoznak: a kráter körül ciszternákat ásnak. Ezekbe a ciszternákba, amelyek körülbelül 80—200 méter magasan fekszenek a földtől, felszivattvazzák a Küküllő vizét. A ciszternákban előállítanak egy masszát, amelynek anvaga hematit, cellulozé, mész és tordai iszap. (Ezt növényalakban szállítják föl a hegyre.) Az óriási ciszternákban összegyűlt és ördögi munkával előállított iszapot egy adott pillanatban — mint ahogy a zsilipeket fölvonják egy folyóból — rábocsájtják az égő kráterre.

Nem tehetek róla, láttam a csöveket, a szekereket, a traktorokat és a teherautókat, amelyek az anyagot föl szállítják, láttam a Küküllő most már visszaáradt, vónvadit vizét, beszéltem az aszbeszt-ruhás mérnökökkel: nekem ez az oltás lehetetlennek látszik. A munkásoknak is s a körülálló közönségnek is. A laikusok nem hiszik el, csak a szakértők hisznek benne. Hittem, hogy a laikusoknak van igazuk. Aki ezt a fáklyát látta, az érzi a tudat alatt, vagy a tudat fölött, hogy itt olyan erucióról van szó, olyan belzebubi megmozdulásról, amivel emberi erő egykönnyen nem bánik el. A medgyesi metánfáklya nehezebb dió, mint a moreni-i szonda. Itt nem folyadék ég, hanem gáz és nem felületen, hanem kiszámíthatatlan méter mélységben a föld torkában.

Konjunktura és hajnali vihar

Hajnali háromkor jövünk le a hegyről holt fáradtan. Egyetlen hegyoldalt sem mulasztottunk el, mind a négy égtájról belenézünk a kráter torkába. Lent, a völgy lábánál egy élelmes medgyesi vállalkozó weekend-házat épített és egy hét alatt megkereste a százezer lejtet sonkáskenyerekből, mortadellából és sörből. Lefelé jövet a hegyről utólr bennünket a

hirt. A dübörgés nem hallatszik kilométerekre, csak néhány száz méternyire, a lángoszlop maga nem állandó magasságu, lobban és visszaesik, ki-kitör és visszahull, azonban sohasem kisebb hat emelet magasságnál és soha sem nagyobb kilenc emeletnél. Szó sincs arról, hogy a kráter torka ötven méter átmérőjű, legfeljebb 15 vagy 20.

Az is téves, hogy a kráter, illetve a gázoszlop nappali fényt áraszt. A fény, amit kilövel magából, kétségtelenül gyönyörű. Az a sugárzás, amelyről Petőfi írt, amikor nyári napnak alkonyulatánál megállott a kinyargó Tiszánál. Egy gyönyörű, rozsdavörös nyári alkony fényében ég a környező hegyoldal Medgyes, Kiskapus és a többi községek. Persze, ez is van olyan világos, hogy az autók nyugodtan leolthatják reflektorjaikat.

A látvány a Teremtés kohójára emlékeztet.

Most már este 10 óra van, a mérnököktől kölcsönvevett aszbeszt-ruhában haladunk a lángok felé. A fény és a hőség kibírhatatlan. Kétszáz méterről meg kell állni. **Igy fotografálunk a kráter előtt.**

A titokzatos égő csóva

Felül az ég most már nem rózsaszín és vörös, mint messziről, hanem halálosan fekete, mint a világűr Semmije. Egy-két hegy konturját látni csak, ahogy beleszur az ég kegyetlen és komor gyászdrapériájába. S ennek az egésznek a közepén ez a kilencemeletes, lángoló, gyönyörű metánfáklya, a Föld titokzatos szellemének még titkosabban égő csóvája, amiről nem tudni, hogy milyen mélyről tör elő, aminek nem lehet megjósolni az oltási lehetőségeit és ami olyan, mint valami fantasztikus díszlet az Ember tragédiája luciferi bemutatkozásához.

Amiről sehol sem olvastam: a kráter körül a hőség és a nyomás következtében füstforgószekel támadnak és két ilyen hatalmas füst- és homok-gejzir forgószél-tempóban nyul fel a magasba, konkurrálva magával a központi fáklyával. Köröskörül két-háromszáz méter körzetben leperzselt földek és élményszerűek a fák, amelyeknek a tűz felé fordított felük teljesen le van pörköltve és a völgybe néző részük virágozik.

zapor. De a belzebubi fáklya csak lobog tovább, mintha kinevetné a zuhogó vihart.

Baloldalt a krátertől egy másik weekend-házat építenek, e pillanatban mintegy 300 méter távolságra a fáklyától. Szombatra, vagy vasárnapra várják a királyt. Van egy legenda is: az egyik szuronyos ór, a kordonból, meséli, hogy hétfőn éjszaka repülőgép jelent meg a fáklya fölött jó magasan. A gép szárnyain tisztán látható volt a kettős C. lehet, hogy Öleisége inkognitóban körülrepülte a tüzet. Hogy a repülőgép a királyi udvarhoz tartozott, az kétségtelen. Ezt a mérnökök is megerősítették.

Fél négy van reggel, mikor visszaérünk Medgyesre. A lutheránus templom és a várkapu ódon tornyai misztikusan sugározzák vissza a metán-fáklya vörös reflexét. Medgyes főterén, a „Traube” előtt már nem ég a villany. Valahol Keleten most kel föl a nap, bírokra megy a tüzzel és tíz perc múlva legyőzi.

A Természetben nincs más győztes: nem az, ami rombol, hanem ami él, táplál és épít: a fölkelő Nap...

CORSO-mozgó mai műsora!

Mesterséges hűtés! Kellemes hűvös terem!

Három jó film egy műsorban!

Nevető napok! Derűs arcok!

Szöke Szakáll — Szenes Ernő!

VONOSNÉGYES!

A TANC FEJLÖDÉSE! és

MONDD MEG A CIMED, EDES!

Zenés bohózat.

Vasárnap d. e. 11 órakor M A T I N É!

Három film egy műsorban!

A TANC FEJLÖDÉSE!

MONDD MEG A CIMED, EDES!

KETTEN EGY AUTON!

Operett a franciá-írókról!

Karl Ludwig Dierl, Schneider Márta, Verebes Ernő.

JEGY LEI 8.—15.—

Legideálisabb hashajtó, vértisztító, opohajtó a FOLDES-féle SOLVO-pirula FOLDES-gyógyszertár ARAD.

Szülők! Gyermeketeknek legnagyobb örömet szerzitek, ha elviszitek őket a holnapi parkünnepélyre. Fel-
nőtteknek is lelejhethetetlen szórakozási délután, de főképen az esti Csodabár és nagy táncmulatság

A Banca Nationala fokozza az aranytermelést

Tizennyolc millió lejt fektetnek be az aranybányákba

A Banca Nationala a közelmúltban — mint azt annak idején jelentettük — különböző intézkedéseket léptetett életbe az aranytermelés fokozásának érdekében. Ezt a célt szolgálja minden valószínűség szerint az is, hogy a Banca Nationala dévai fiókja mellett aranyváltó hivatalt és laboratóriumot állítottak fel, ahol az aranyat minden mennyiségben átveszik. A felek részére megkönnyítik az eladást, amennyiben azonnal vegyelemzik az aranyat, megállapítják az árát s azt azonnal ki is fizetik. A Banca Nationala arra számít, hogy ilyen formán meglehetősen mennyiségű arany tulajdonába fog jutni, mivel Hunyad megyében nagyon sok a magán aranybánya, amelyek eddig Zalatna felé gravitáltak s ott értékesítették az aranyat.

Valószínűség szerint ezzel a tervvel van összefüggésben az is, hogy a nagyági aranybányánál a termelés intenzívebbé tétele céljából 18 millió lejt szándékoznak befektetni, szintén a Banca Nationala közbejöttével, amely a fentiek szerint a legnagyobb eréllyel fogott hozzá az aranytermelés megnöveléséhez.

Ujabb árvizek országszerte

A kormány segílyt ad az erdélyi árvízkárosultaknak

Bucurestiből jelentik: Pop Jonel belügyi alminiszter ma kihallgatáson jelent meg Mironescu belügyminiszternél, a kinek jelentést tett az erdélyi árvizek pusztításairól.

A belügyminiszter megígérte, hogy a károsultakon sürgősen segíteni fog, pénzt azonban csak ott fognak kiosztani, ahol az árvíz teljes mértékben megsemmisítette a gazdaságokat.

Az alminiszter megbízást kapott, hogy sürgősen részletes listát készíttessen az árvízkárosultakról és az elszorított károkról és annak beérkezése után, fog megtörténni a kiutalás. Egyébként az újból megindult esőzések következtében, újabb árvizek keletkeztek Moldvában, Bessarabiában, Barlad és Iasi vidékén, valamint Chisenev környékén a vasuti összeköttetés is megszakadt, emellett Máramaros közelében, a Visó-völgyben, valamint Marosvásárhely és Gyergyószentmiklós között is megújult az áradás.

Különös irredenta-vád Fiedler nagyváradi püspök ellen

Bucuresti-i lap feltűnő cikke — A kisebbségi államtitkár Fiedler elmozdítását kérte — A püspök ügye a minisztertanács előtt

Nagyváradról jelentik: Politikai és egyházi körökben egyaránt nagy feltűnést keltett az „Adeverul” legutóbbi számában megjelent élelhango, támadó cikk, amely Fiedler István szatmár-nagyváradi püspök ellen irányul. Pop Ghita képviselő, kisebbségi államtitkár, akit általában a kisebbségek barátjának tartanak, éles támadást intéz Fiedler püspök és lelkészei ellen, akiket irredentizmussal vádol és a püspök eltávolítását követeli a szatmár-nagyváradi püspöki székből.

Pop Ghita azzal vezeti be feltűnést keltett cikkét, hogy Kajaba László katolikus lelkész letartóztatása alkalmából házkutatást tartottak lakásán és kérvényt találtak nála, amelyben a püspöktől a békeszerződés revíziójáig kért szabadságot. Kajaba lelkész biharmegyei és mint ilyen, Fiedler István egyházmegyéjébe tartozik. A püspök — írja Pop Ghita — ahe-

Megkönnyítették a rádióengedélyek szerzését

Román állampolgárok személyazonossági igazolványukat, idegenek utlevelüket mutatják be

A rádió-engedélyek megszerzését újabb nagyon megkönnyíti a rádió-társaság. Ma rendelet érkezett az aradi postafőnökségre a rádió-engedélyekre vonatkozólag. A rendelet szerint bárki szerezhethet magának rádió-engedélyt, csak fel kell mutatnia személyazonossági-igazolványát és az igazolvány számának bejegyzésével megkapja azonnal rádió-engedé-

lyét. Az idegen állampolgárok is kaphatnak rádió-engedélyt Romániában, csupán utlevelüket kell felmutatniuk az engedély elnyerésére beadott kérvényhez. A rádió-társaságnak sikerült a rádió-élet fellendítése érdekében kieszközölnie a rádió-engedélyek kiadásának megkönnyítését, amely azt eredményezi minden bizonnyal, hogy a rádió-előfizetők száma tetemesen megszaporodik.

A Marzescu-törvény alapján egy évre ítélték Aradon egy kommunistát

Ellentétes vallomások a bíróság előtt — Az ügyész súlyos büntetést, a védő felmentést kér

Nagy érdeklődés közepette tárgyalta ma az aradi törvényszék Constantinescu—Tautu-tanácsa Horváth János, a néhány nappal ezelőtt Aradon elfogott temesvári kommunista bűnügyét. Az aradi ügyészség csak Horváth ellen emelt vádat a Marzescu—Mironescu-rendtörvény alapján államellenes izgatás címén, míg Grosz György egyetemi hallgató, Grosz Ignác dr. aradi ügyvéd fia csak tanúképpen szerepelt az ügyben. A vádat Mandru Miklós ügyész képviselte, a védelmet az Ügyvédi Kamara delegációja alapján dr. Örfi Gyula ügyvéd látta el, tanácsjegyző Adamovici Dusan volt.

A tárgyaláson ismertették a vádat, amely szerint július 17-ikén Bugariu szigurancadetektív meglátta Grosz Györgyöt egy gyanús idegennel beszélgetve. Amikor elváltak, a detektív a gyanús idegen után ment, akit igazolásra szólított fel. Az illető hamis nevet mondott be és csak később derült ki, hogy Horváth János körözés alatt álló, közismert kommunistával azonos. Ötven röpcédulát találtak nála, mind izgató tartalmúak, azonkívül három-, öt- és huszlejes bélyegeket, amelyeket a munkásoknak adott el a dolgozók blokkja alapja javára. Megtalálták Horváthnál egyik versét is, amely a grivita vasuti műhelysztrájk alkalmával történt véres eseményekről, valamint az ügy most megkezdődött főtárgyalásáról írt és amely erősen kommunista tendenciájú. A nyolcszakaszos versből is megállapítható, hogy Horváth kommunista agitációval foglalkozik. Mindezek alapján az ügyészség a Marzescu-

Mironescu-törvény alapján államellenes izgatás címén emelt vádat Horváth ellen.

A vádirat ismertetése után kihallgatták Horváth Jánost. Beismerte, hogy a röpcédulákat nála találták, azonban kijelentette, hogy azokat egy csomagban Grosz Györgytől kapta és nem tudta, mit tartalmaz a csomag. Tagadta, hogy államellenes izgatást végzett volna. Kihallgatták Groszt is, aki kijelentette, hogy Horváth vallomása nem felel meg a valószínűségnek. Nem adott semmiféle csomagot a vádlottnak, akit nem is ismer. Július 17-ikén újságot olvasva sétált, amikor Horváth János megszólította. Egy cigarettát kért tőle, mire közölte, hogy nincs nála. A vádlott ekkor a szegénység és munkanélküliség miatt panaszkodott, majd elváltak. Mandru Miklós vádbeszédében a kommunista-propaganda államellenes és felforgató tendenciájáról beszélt, majd példás büntetést kért Horváth Jánosra, Örfi Gyula dr. azt fejtegette, hogy a vádlottat nem propagandamunka közben fogták el, arránéve sincsen bizonyíték, hogy aktív propagandát fejtett volna ki és ezért felmentést, legrosszabb esetben pedig enyhe büntetést kért.

Rövid tanácskozás után hirdette ki a bíróság ítéletét, amelyben bűnösnek mondotta ki Horváth Jánost államellenes izgatás büntetében és

a rendtörvény alapján egy évi börtönre, valamint ezer lej pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélt felebbezett, az ügyész megnyugodott az ítéletben. Örfi dr. ezután kérte a bíróságot, rendelje el Horváth szabadlábrahelyezését, a bíróság azonban elutasította a kérést, azzal az indokolással, hogy a Marzescu—Mironescu-törvény alapján ítélték nem helyezhetők szabadlábra.

Uj jövedelmi forrást kapott Aradváros

A Maros homokjának és kavicsának kitermelési joga teljeseen a városé — Bérbeadják a kihasználási jogot

A minisztertanács legutóbb olyan határozatot hozott, amely nagy előnyöket juttat azoknak a városoknak, amelyek területén folyó halad végig. A határozat a halászat jog bérbeadását és a folyó egyéb természetű kihasználását a városok jogkörébe utalja. A Maros homokjának és kavicsának a kihasználási joga eddig csak egyharmadrészben volt a városoké. A kihasználási jog egyharmada a megyéé, egyharmada pedig az államé volt. Az új rendelet folytán Aradváros teljes egészében rendelkezik a Maros értékeivel. Miután a homok és kavics értékesítése adminisztrációt kíván, az ellenőrzés is költségeket emésztene, a város úgy határozott, hogy bérbeadja a kihasználási jogot. Legközelebb a Maros város pályázatot hirdet annak a jognak bérbeadására.

PARTI RENDŐRSÉG a sorozatos vízbefulladások megakadályozására

**-- Moga Romulus dr. rendőrkezes nyilatkozata --
A város vezetőin mulik a terv megvalósítása**

Hogyan kell védekezni a vízbefulladás ellen?

Ma reggel az aradi sintér-telep mellett halászó emberek kifogták a Marosból a kis Szalánczi Margit holttestét. Szalánczi Margit — mint azt tegnapi lapszámunkban megírtuk — anyja távollétében elszökött otthonról, hogy fürdeni menjen. A kis 12 éves leányka a fürdőzésből nem tért vissza többé. Valószínűleg egyik ingyenstrandra ment ki és itt a Maros árja elkapta a szerencsétlen gyermeket.

Ma reggel, amikor holttestét kifogták, nyomban jelentették az esetet a rendőrségnek, ahonnan Luszt Ferenc dr. hatósági orvossal együtt Draganescu kerületi komiszár szállt ki a helyszínre. A gyermek holttestét a vizgálat után az alsótemető halottasházába szállították.

Az újabb halálesettel kapcsolatban újra felmerült a rendőrségen az a terv, hogy parti rendőrséget létesít. Az elmúlt évben az Aradi Közlöny vetette fel első ízben a parti rendőrség létesítésének lehetőségét, akkoriban azonban a terv nem valósulhatott meg, a város nem volt hajlandó beszerezni egy motorcsónakot a rendőrség számára. Miután a probléma újra aktuálissá vált, kérdést intéztünk Moga Romulus dr. rendőrkezeshez, aki a következőket mondotta:

— Már a múlt évben szerettem volna megvalósítani a parti rendőrség tervét, azonban nem sikerült. Szívesen képezném ki néhány emberemet erre a célra, azonban a város, melytől egy ízben már kértem motorcsónakot a parti rendőrség részére, azt a választ adta, hogy nem tehet eleget a kérésnek. Most ismét a városhoz fordulok és ha ezúttal rendelkezésemre bocsájtják a kért csónakot, egészen biztosra veszem, hogy sikerül megakadályozni a sorozatos vízbefulladásokat.

Moga dr. nyilatkozata után most már Aradváros vezetőségén mulik, sikerül-e megővni a fürdőzőket a véletlen szerencsétlenségtől. Nem szabad, hogy egy ilyen terv megbukjon néhány ezer lejes költség miatt. Aradnak hatalmas, sokmilliók költségvetésében feltétlenül lesz olyan tétel, amelynek terhére a motorcsónak vásárlása megtörténhetik. Tisztán a város vezetőinek jóakarátán mulik tehát ennek a feltétlenül fontos intézménynek sürgős megvalósítása.

Itt írjuk meg, hogy egy hírneves német orvos, dr. Sehrh hosszabb cikket írt egy műtcheni szaklapban a fürdés veszedelméről és a fulladás elleni védekezésről. A német szakorvos cikkét érdekesnek és időszerűnek tartjuk röviden ismertetni.

Mindenekelőtt megállapítja Sehrh dr., hogy az uszni tudás még nem jelenti föltétlenül azt, hogy a vízbefulladás veszedelmétől okvetlenül

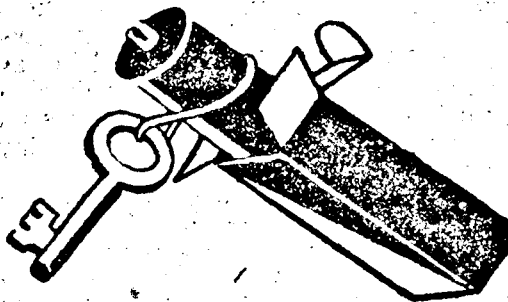
Ötven font szinezüstöt

ajándékozott Balbo olasz légügyi miniszternek egy amerikai bányászegyesület

A miniszter jótekonycéjra adományozza az értékes ajándékot

Rómából jelentik: Az amerikai „Sós tó” bányászainak Kolumbusz Kristóf-egyesülete, ötven font szinezüstöt ajándékozott Balbo olasz légügyi miniszternek azzal a rendeltetéssel, hogy saját belátása szerint használja fel. Balbo miniszternek küldött Staracehez a fascista-párt vezetőjéhez, amelyben értesíti, hogy az ötven font ezüstöt saját kerületének jótekonycéjra adományozza. A tekintélyes mennyiségű ezüst a ferrarai tartományban jut.

védve vagyunk. Elég gyakran hallani ugyanis, hogy jó uszók egyszerre csak elvesztik eszméletüket, elmerülnek a vízben, anélkül, hogy

A jó amatőr sikerének titka — a megbízható Voigtlander-filmek használata.

Voigtlander

egyetlen mozdulattal is védekezni tudnának az elmerülés ellen. Ezek az emberek — amint az orvostudomány már megállapította — hajla-

mosak az úgynevezett „hideg urtikaria“-ra, egy csalánkiütésszerű betegségre, ami a vízben katasztrófális lehet. Bőr-hajszálereiknek az a rossz tulajdonsága van, hogy a hidegre rohamosan összehúzódnak, aminek következtében nagy vérmennyiséget szorítanak be a hasüregbe és lényegében ugyanúgy halált idézhetnek elő, mint az elvérzés, anélkül, hogy egyetlen csepp vér elhagyta volna testüket. Ez a betegség azért halálos, mert a légzési központra hat, mely vértelenné és így hűdötté válik. Az ittlévő idegsejtek ugyanis különösen érzékenyek az oxigén hiányával szemben, ami a vértelenség következtében egyideig ezen a ponton majdnem teljessé válik. Dr. Sehrh figyelmezteti az ilyen betegsége hajlamosakat, hogy hosszabb ideig tartó uszásokat ne kockáztassanak meg és a fürdésnél a hideg hatása ellen azzal védekezzenek, hogy testüket valamilyen zsíros kenőccsel alaposan kenik be.

A vízbefulladás mentési ügyében tudni kell, hogy ez aránylag hosszú ideig lehetséges. A szervezet, orvostudományi megállapítások szerint 15 percig is el tudja viselni a vízbemérülést okozott oxigén-hiányt. A vízbemérülteket tehát legalább egy negyedórát még föltétlenül keresni kell a víz alatt, mert eddig még mindig megvan a remény arra, hogy újra lehet őket éleszteni. A mentés után azonnal meg kell kezdeni a mesterséges légzést, amelyet szintén hosszú ideig kell folytatni. Tapasztalatok azt mutatják, hogy néha csak két óráig tartó mesterséges légzés után érünk el eredményt. Ezért két óra előtt a mesterséges légzéssel végzett élesztési kísérleteket abbahagyni nem szabad. Ha orvost kerithetünk, az segíthet azzal is, hogy a fulladási veszedelemben levő egyén visszerébe a szív működését és vérkeringést serkentő vegyszert fecskendez be. De mindenekelőtt fontos, hogy időt ne veszítsünk. Amint csak lehet, azonnal hozzá kell fogni a mesterséges légzéshez, mert minden percnyi késés esetleg a fulladási veszedelemben levő ember halálát jelentheti.

ITT AZ ELSŐ IGAZI JAZZFILM!

SZIVRABLÓ

ROBERT STOLZ és WALTER JURMANN szenzációs slágerszerzeményeivel

MA!

CENTRAL-MOZGO!

MA!

Az elfogott vasúti bandita súlyos vádjá a rendőrök ellen

Azt állítja, hogy a rendőrök cinkostársai voltak a rablóknak

Bucurestiből jelentik: Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt arról, hogy a Bucaresti—Brassó között közlekedő személyvonaton veszedelmes banditák narkotikummal felszerelve vadásztak a pénzesebb utasokra. Szerencsére a vonaton utazott két brassói rendőrtisztviselő is, akik a banditákat igyekeztek ártalmatlanná tenni. Ez többé-kevésbé sikerrel is járt, egyszer azonban valóságos tüzharc indult meg közöttük és a vagon tetőjére menekült banditák között. Közben halálos szerencsétlenség is történt, mert az egyik bandita leugrott a vonatról, a kerekek alá került, amelyek halálra zúzták.

A hatóságok természetesen szigorú vizsgálatot indítottak, amelynek tegnap szenzációs fordulata lett. Egy Ardelean nevű zsebtolvaj vallomásaiban rendkívül súlyos vádakot emelt az ügyben szereplő rendőrtisztek ellen. Ardelean, akit mint veszedelmes zsebtolvajt Antonescu rendőrtiszt tartóztatott le a vonaton, a következőket mondotta:

— Franculescunak és társainak a rendőrség szabad kezet adott, aminek következtében üzemeltet a személy, sőt néha a gyorsvonatokon is zavartalanul üzhettek. Nekem és a kisebb tolvajoknak azonban meg kellett azzal elégedniünk, hogy tehervonatokon működhetünk. Nemrég magam is tanuja voltam annak, hogy Franculescu és társa Bucurestiből

gyorsvonaton érkeztek Ploestibe és onnan személyvonaton mentek tovább. Az uton bőséges zsákmányuk lehetett, mert a campinai pályaudvarra érkezve, az egyik rendőrtörzsermesterrel osztozkodtak.

— Mi és a kisebbek — fejezte be vallomását Ardelean — sajnos, nem tudunk a rendőrök kegyeibe férközni.

Ardeleannak ez a vallomása óriási feltűnést keltett és a rendőrségen meg is tették az előkészületeket, hogy a vallomásban közölt adatokat ellenőrizzék. Bizonyosnak tartják azonban már most is, hogy Ardelean vallomása nem egyéb bosszu művénel, mert így akar bosszút állani azokon, akik a munkájukban megzavarták és ártalmatlanná tették őket.

Aradvárosi mozik műsora

5. negyed 8 és fél 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: Premier SZIVRABLÓ. (Az arany szakszofon), ragyogó kiállítású, modern, nívós jazz-film, ROBERT STOLZ és WALTER JURMANN zenéjével. Főszereplők: HANS ALBERS, LUISE RAINER, BABY GRAY. Közreműködnek a WEINTRAUB JAZZ, az ECKMANN BOYOK, a 3 WIER, a MARITAS GIRL-orchester és MARIO GUIDO 20 BÉCSI LÁNYA.

SELECT MOZGÓ: Premier. Dr. MIRAKEL. főszerepben: LUGOSI BÉLA. (Helyárak: 5, 8 és 13 lej.)

HIREK

Gépállat

A világraszóló csikágói kiállítás mezőgazdasági osztályán különös tehenet vesznek körül az érdeklődők. Első pillantásra nem is látni rajta semmi rendkívülit, csak az a feltűnő, hogy a nap huszonnegy óráján át megszokott nélkül tejet ad. Az International Harvester Co. keresett hosszú ideig olyan tehenet, amelyen szemléltetően bemutatathatja legújabb önműködő fejőkészülékét, de amely amellel nem szorul gondozásra és felügyeletre. De honnan vegyen ilyen tehenet?

A híres Messmore et Damon amerikai műállatgyár talán a világnak egyetlen vállalata, amelyhez ilyen kívánsággal fordulni lehetett. A Harvester Co. vezetője tehát beállított Messmoreékhez és előadta igényelt. Olyan tehenre van szüksége, amely élethűen elvégzi eleven mintaképeinek minden életműködését, lélegzik, barátságosan bög, a farkával legyet hajt, fejét jámboran forgatja, az eleséget jóétvágyal megrágja, főleg pedig — tejet ad, éjjel-nappal egyfolytában. Messmore és Damon vállalták a megbízást és költségvetést készítettek: a mindentudó géptehen ára 3000 dollár! (A megrendelés megtörténtekor a dollár még jóval többet ért, mint ma.)

Azonnal hozzáálltak a munkához. Mindenekelőtt vásároltak egy szép fekete-fehérfoltos tehenet, amely kissé csodálkozva foglalta el új lakóhelyét az óriási new-yorki műhelytelepen. Istállója mellé nagy állvány került, amelyen élethűen megmintázták agyagból életnagyságu mását. Mr. Messmore ezzel egy időben hozzáállott a bonyolult gépezet megtervezéséhez. Az elkészült agyagmintáról negatív formát vettek és ennek segítségével megszületett az üres papírmasszát. A mozgó testrészek: száj, nyak, lélegző mellkas, tőgy stb. keménygumimiből készültek és ezeket utóbb illesztették a testre.

A műtében belsejében művészi gonddal elrendezett kilenc váltóáramu motor elképesztő hűséggel gondoskodik a mozgások végzéséről. Hogy a hasonlatosság tökéletes legyen, az igazi tehenet végül levágták és a bőrét ráhuzták mesterséges ikerestvére. Az oldalán levő szép nagy fekete foltot használták fel az ajtó elhelyezésére, amelyen át a motorok karbantartásáról gondoskodni lehet. A szép minta-tehen azonban nemcsak a bőrét engedte át utódjának, hanem a hangját is, amelyről beszélőgép felvételeket készítettek. A tejet rejtett vezetéken át szivattyúzzák bele a háromezer dolláros tehenébe.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Meleg idő várható, a nyugati részekben zivatarok lehetségesek.

— **Comsa Gergely dr. püspök a nyugdíjpénztár igazgatóságában.** Bucurestiből jelentik: Ma kinevezték az állami nyugdíjpénztár igazgatóságának tagjává négy évi időtartamra Comsa Gergely dr. aradi görög keleti püspököt.

— **Ausztria harmincmillió schillinges kölcsönt kap Olaszországtól.** Rómából jelentik: Az olasz hivatalos lap pénteken megjelent száma közli azt a törvényt, mely az Ausztria számára megadott harminc millió schillinges kölcsön megszavazását ratifikálja. A kölcsönt 1932. július 15-én Genfben szavazta meg Olaszország Ausztria számára.

— **Husz halottja van eddig a szmirnai nagy földrendésnek.** Párisból jelentik: Istambulból jelentik, hogy a szmirnai földrendés pusztításáról csak most érkeznek részletes jelentések, amelyek a katasztrófa megrendítő arányait tárják fel. A romok eltakarítása egyre folyik. Eddig 20 halottat hoztak elő a romok alól.

— **Diák a lasi-i hadbírótság előtt.** Iasiból jelentik: A lasi-i hadbírótság előtt ma kezdtek meg annak a 24 diáknak bűnperét tárgyalni, akiket a kuglizóban történt összeütközés következtében tartóztattak le. A mai nap a vádirat felolvasásával tett el. A vádlottak védői élén maga Cuza professzor áll.

— **Szeptemberre halasztották Renoi kapitány kémkedési ügyének főtárgyalását.** Bucurestiből jelentik: Renoi kapitány kémkedési bűnperének tárgyalását a bucuresti-i hadbírótság mai ülésén elhalasztotta és a főtárgyalást szeptemberre tűzte ki. A kapitányt, mint ismeretes, a temesvári hadbírótság elítélte, de fellebbezésére új tárgyalást rendeltek el a bucuresti-i hadbírótság előtt.

— **Majláth gróf erdélyi püspök Aradon.** Erdély r. k. püspöke, gróf Majláth Gusztáv szombaton délelőtt átutazik Aradon. Majláth gyulafehérvári püspök rezidenciájáról Budapestre utazik és Aradon ötven percet tölt, amikor is az állomáson a Minorita-rend kiküldöttje fogadja az ősz püspököt. Az erdélyi püspök levelében arról értesítette az aradi róm. kath. plébániát, hogy átutazóban nagyon szívesen látná a vonatnál az aradi katolikus cserkészeket, akikkel néhány szót akar váltani. A püspök délután 2 óra 10 perckor érkezik az erdélyi gyorsvonattal és 3 órakor tovább utazik Budapest felé.

Aprított száraz tűzifa,

mész és nedvesfal-szigetelő anyag, 2659 Temesvári gvértmány. Volt Forrai-ucca 13. sz.

— **Lindberghék utban Grönland felé.** Londonból jelentik: Cartwrightből jelentik, hogy Lindbergh és a felesége több napi vesztéglés után, pénteken délután felszállt és Grönland irányában elrepültek. A rossz időjárás kényszerítette őket arra, hogy utjukat megszakítsák.

— **Doktorráavatás.** Ádám Mátyás, az Alvinci Erdőüzemek v. igazgatójának fiát, Ádám Józsefet, a párisi tudományegyetem állatorvosi fakultásán, folyó hó 18-ikán avatták doktorná. A mindössze 23 éves fiatal doktornak már eddig is számos tudományos műve jelent meg, amelynek kitüntetéssel elnyert doktorátusa a méltó jutalma.

— **Letartóztatott kommunisták.** Bucurestiből jelentik: Baltiban ma 15 kommunista-gyanús egyént tartóztattak le, akiket a lasi-i hadbírótság fogházába szállítottak. Ugyancsak Baltiban egy hitlerista ifiakból álló csoport a városi sétaparkban megtámadta a zsidó közönséget és azokat véresre verte. A rendőrség hamarosan közbelépett és a támadók közül többeket letartóztatott.

Halad az orvostudomány

— *Elalvás előtt egyik mindig valamit — mondja az orvos.*

— *De doktor ur, a télen, amikor megvizsgált, azt mondta, hogy két órával lefekvés előtt már ne egyik semmit.*

— *A doktor nem jön zavarba:*

— *Igen, de a tél óta az orvostudomány nagyot haladt előre.*

— **Súlyos vasúti szerencsétlenség Olaszországban.** Nápolyból jelentik: Lorenzo és Solapita között a Nápoly-Foggia-i gyors belerohant a személynovotba. A szerencsétlenség következtében öt vasúti tisztviselő és egy postás szörnyen halt, 25 utas pedig súlyosan megsebesült. A katasztrófát hibás váltóállítás okozta.

— **Sztrájkol a Ganz-gyár munkássága.** Budapestről jelentik: A Ganz villamosági művek igazgatója elhatározta, hogy az üzem nyolcszáz munkását kizárja, mert ezek nem akarták elfogadni a Bedaux-rendszert. Ennek az intézkedésnek a következményeképpen a Ganz-Danubius 800 munkása és a Ganz-gépgyár 1200 alkalmazottja sztrájkba lépett. A délelőtti folyamán megkezdődtek az egyeztető tárgyalások, amelyeknek során a munkásság képviselői kitartottak amellett hogy a Bedaux-rendszert nem fogadják el. Az érdekelt üzemek vezetősége ekkor elhatározta, hogy a sztrájkoló munkásokat kizárja. Az igazgatóság elhatározását azzal indokolja, hogy versenyképességét csak a Bedaux-rendszer bevezetésével tudja fenntartani, annál is inkább, mert a külföldi üzemekben ezt már régen alkalmazzák.

Aradi zeneszerző sikere Budapesten

Szántó Mihály új operettjének nagy sikere premierje

Budapestről jelentik: Forró siker színhelye volt péntek este a Budai Szinkör. „Sok szerencsét” című nyári operettjének premierje zsufolt ház előtt folyt le és a közönség lelkes, szívből jövő tapsal kísérte az előadás minden jelenetét. A humoros, kissé groteszk komikumba hajló szüzséjű operett zenéjét Szántó Mihály, a szép karriert befutott fiatal és tehetséges aradi származású zeneszerző írta, akinek karrierjében új állomást jelent a „Sok szerencsét” kiemelkedő sikere. Szántó Mihálynak a téli szezonban bemutatott „Bolondóra” című operettje is emlékeztet sikert aratott és több, mint száz előadást ért meg. A fiatal zeneszerző sorozatos sikereinek nagyon sokan örülnek Aradon. Szántó Péter aradi tanár, Szántó Mihály édesapja felutazott Budapestre, hogy részt vegyen fia új operettjének bemutatóján.

— **Pápai áldás a Mosóczy-telepi Kattioffus hívőknek.** Iványi Kázmér minorita lelkész hazaérkezett Rómából, ahová még püskösd előtt ment le Pázsitny Bonaventura rendfőnök kíséretében. A fiatal hittanár a Mosóczy-telepi hívek lelkipásztora, vasárnap 10 órai kezdettel misét mond a Mosóczy-telepen ez alkalommal osztja ki az ottani híveknek a pápai áldást, amit Rómából hozott a Mosóczy-telepi katolikusok részére.

— **Felrobbant egy kézigránát Gyorokon.** Gyorokról jelentik: Ma a délelőtti órákban óriási detonáció riasztotta fel a gyoroki lakosságot. Nica Antal Str. Traian 325. sz. házában kertjében dolgozott. Munkájában szomszédjának kisfia zavarta meg, aki kézigránát talált. Nica elvette a gyermektől a kézigránát és megrázta, hogy lássa, zörög-e? Ebben a pillanatban a kézigránát felrobbant és Nica Antalt kezén, mellén és arcán súlyosan megsebesítette. Érdekes, hogy a gyermek két lépésre állott Nicától és csodálatosképpen teljesen sértetlen maradt. A szerencsétlen Nicát a gyorsan előhívott kerületi orvos részesítette első segélyben.

— **Halálozás.** Révész Károly folyó hó 21-én, 59 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a zsidótemető halottasházából.

— **Az ötvenes határban jogtalanul birtokba vették a város földjét.** Az aradi permanens bizottság egyik legutóbbi ülésén nagy feltűnést keltett a gazdasági hivatalnak az a bejelentése, hogy az ötvenes határban, ismeretlen egyének birtokba vették a város tulajdonát képező, tízenyolc hold termőföldet. A város zabbal vetette be ezt a területet, a birtoklók megsemmisítették a város vetését és buzával, meg kukoricával vetették be a tízenyolc holdat. A permanens bizottság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy radikálisan lép fel a földbirtoklók ellen és kocsira rakja és a városgazdaság raktáraiba hozatja be a termést. Amikor a város kocsijai megjelentek az ötvenes határban, a városi földek jogtalan birtokosai sorra jelentkeztek és tiltakoztak a termés elszállítása ellen. Heves viták folytak le a város megbízottja és a föld megművelői között, végül a kölcsönös béke érdekében egyeztek meg, hogy a város megelégszik a termés egyharmadrészeivel. A termés kétharmad része a földbirtoklókna maradt. A város rövidesen megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy az ingatlan telekkönyvileg is birtokába vehesse és lehetetlenné tegye, hogy idegen földművelők városi földeken vessenek és arassanak.

— **Eger strandolói a közös fürdés mellett.** Egerből jelentik: Eger strand-inadójának régi problémáját képezi az, hogy az érsekesség magatartása miatt a strandon tilos a közös fürdés. Ez alól csak vasárnapokon és filléres vonatok érkezésekor tesznek kivételt. A Budapestről, valamint a vidékről érkezett egeri nyaralók most ultimátumot intéztek a fürdő igazgatóságához, amelyben leszögezik, hogy abban az esetben, ha az eddigi rendszeren nem történik változás, akkor három napon belül csomagolnak és elhagyják Eget. Az ügy fejleményei elé az egeriek természetesen fokozott érdeklődéssel tekintenek.

— **Üresedésben levő köztisztviselői állások Aradon és Aradmegyében.** Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium megállapította, milyen közhivatalnoki állások várnak az országban betöltésre. A beérkezett tablók szerint az aradi városházán egy építésmérnöki állás, a pécskai háziipari iskolában pedig egy szövömestéri állás üresedett meg.

— **Szanatóriumban marad a bővülő bucu-resti-i tábornok.** Bucurestiből jelentik: Cosmuta tábornok ügyében, aki mint ismeretes, egy éjszakai uccai botrány alkalmával ablakából kilőtt és életveszélyesen megsebesített egy éjjel őrt, most fejezte be vizsgálatát a katonai egészségügyi bizottság, amelyet a tábornok elmeállapotának megvizsgálására küldtek ki. Az orvosi bizottság megállapította, hogy a tábornok nagyfokú idegbetegségben szenved és ennek hatása alatt követte el bűnét. Az egészségügyi bizottság jelentése alapján elrendelték a tábornok szanatóriumban való internálását. Cosmuta tábornok egyelőre az Erzsébet-szanatóriumban marad.

Az új tanító

— *No, Feri, milyen ember a ti tanítótok?*

— *Ujjé! Nagyon vallásos ember.*

— *Ugyan. Miből gondolod?*

— *Valahányszor felelek, összecsapja a kezét és azt mondja: Uristen! Uristen!*

Eltemették Péchy Erzsit

Virágos borította a világhírű primadonna ravatalát

Budapestről jelentik: Az egész főváros osztatlanul megnyilvánult, mélyszégyen részvéte kísérté utolsó útjára az elhunyt nagy magyar primadonnát, Péchy Erzsit. Liber Endre alpolgármester csütörtökön délelőtt Budapest főváros nevében díszsírhelyet ajánlott fel Péchy Erzsit számára. A világhírű, korán elhunyt színművész nő temetése pénteken délután 5 órakor folyt le a Kerepesi-úti temető halottasházából. A tragikus körülmények között elköltözött primadonna ravatalát valóságos virágerdő borította és a koszorúk, illatos virágcsokrok hozzátartozóinak, rokonainak és jóbarátainak, valamint megszámlálhatatlan tisztelőinek utolsó üdvözlését tolmácsolták. A nagy művész nő temetésén képviseltették magukat az Országos Színészegyesület, a Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete, a színigazgatók testülete és a többi színházi testület is.

A temetésen több ezer főnyi tömeg vett részt, úgy hogy 200 főnyi rendőrkordonnak kellett fenntartania a rendet. Péchy Erzsit koporsója után három kocsi vitte a koszorúk, virágok tömegét. A sírnál a budai lelkész tartott megható gyászbeszédet, majd Bárdos Arthur a színigazgatók országos szövetségének szónokaként bucsuztatta a művésznőt. Egyed Zoltán hírlapíró a Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete nevében megrázó erejű bucsuztatót mondott és a gyászoló közönségre annál nagyobb hatással volt a beszéd, mert Egyed mindvégig sirva mondta el azt. A budapesti Színészszövetség nevében Tolnay Andor beszélt, majd Nagy Jenő a vidéki színészek nevében mondott néhány megható szót.

A legszelebb körök igaz részvéte mellett helyezték örök nyugalomra Péchy Erzsit, a magyar színművészet egyik legértékesebb tagját.

— **Spanyolország elismeri a Szovjetet.** Madridból jelentik: Mint beavatott körökben tudják, a Szovjet elismerésének kérdése néhány nap alatt tisztázódik. A Szovjet és a spanyol kormány közötti tárgyalások befejezést nyertek és a Szovjet elismerését a jövő hét csütörtökjén összeülő spanyol minisztertanács jóváhagyja.

— **Rudolf trónörökös unokájának esküvője.** Bécsből jelentik: A brüsszeli Szent Jakab királyi kápolnában szombaton tartják meg Windischgrätz Stefánia hercegnő, Rudolf trónörökös unokája és Alcantara de Quereux Péter gróf esküvőjét.

— **Karácsonyra egész Amerika „nedves” lesz.** Washingtonból jelentik: Az idén karácsonyra az Egyesült-Államokban már mindenütt lehet szeszes italt fogyasztani. Roosevelt elnök, amikor csütörtökön közölték vele, hogy ismét több amerikai állam döntött népszavazás útján a prohibíció felfüggesztése mellett, azt a kijelentést tette, hogy meggyőződése szerint, negyedéven belül az Unió valamennyi államában felfüggesztik a szesztilalmat, úgy, hogy karácsonyra már egész Amerika „nedves” lesz.

— **Hó és hóhullám Bulgáriában.** Szófiából jelentik: Huszonnégy óra óta rendkívüli hőség uralkodik Bulgáriában. A hőmérséklet a sík területen 40 fokra emelkedett s a városokban a meleg tűrhetetlenné vált. Ugyanakkor azonban a hegyekben erős lehülés mutatkozik s a Musala-hegység völgyeit magas hó borítja.

— **Kleptománia áldozata egy előkelő budapesti tisztviselő.** Budapestről jelentik: Feltűnést keltő lopási ügy foglalkoztatja a magyar főváros társadalmi köréit. Az egyik előkelő evezős klubban, valamint a gázművek öltözőjében már régebben figyelmesebb lettek arra, hogy különböző lopások történnek. A rendőrségen a két ügy kiderítésével véletlenül ugyanazt a detektívet bízták meg, aki a klubban tagként, a gázműveknél pedig tisztviselőként szerepelt. A detektív megállapítása szerint a sorozatos lopásokat ugyanaz az ember: Lafranko Alajos, gázyári tisztviselő és klubtag követte el. Ez nagy meglepetést keltett és a feljelentéseket a klubtagok, mint a tisztviselők visszavonták. Úgy azonban senkit sem ért, mert a lopott tárgyakat Károlyi Károlytól nélkül megtalálták. A tisztviselő csak szinte kivételként azzal magyarázza, hogy Lafrankó Alajos ellenállhatatlan lelki kényszer hajtotta idegen tárgyak ellopására.

— **Jó sikerült gyűjtőnapot rendezett csütörtökön az A. R. P. A. Aradon.** A repülőegyesület megbízottja, Quitter Jon kapitány, az összes aradi nőegyletekkel karöltve, rendezte meg a minden évben szokásos gyűjtőnapot, amely az idén is, — a viszonyokhoz mérten — eléggé szép eredménnyel végződött. Az A. R. P. A. a város főbb utvonalaiban tegnap sátrakat állított fel és az agilis urihölgyek, valamint a szorgalmas aradi cserkészleányok és fiúk, itt gyűjtötték az egy és két lejelet, amelynek ellenértékeképpen izléses repülőjelvényt tüztek minden járkelő kabátjára. A nőegyletek képviselőiben a következő urihölgyek vettek részt a gyűjtésben: A neolog zsidó nőegylet képviselőiben Grosz Józsefné és Münz Mártonné, míg az orthodox nőegylet részéről Rothschild Nándorné, a Vörös Kereszt egyesületét dr. Botis Tivadarné, a református nőegyletet pedig Stankoviczné és Weisz Veronika képviselték. A lutheránus nőegylet részéről özvegy Korom Józsefné, Nagy Imréné, Wolff Gusztávné, Rónai Simonné, Kapitány Gézné, Mitykóné, Hozspodár Miklósné, Hozspodár Irénke, Szigetiné, özvegy Károlyné, Erdős Pálné, Soltz Ili és Soltz Aranka gondoskodtak az egyes gyűjtősátrakban. Meg kell még említeznünk az aradi cserkészleányokról és cserkészfiúkról, akik szintén kivették részüket a repülő-nap minél eredményesebb tételében. A leányok részéről Dávid Aurora tanárnő, centurio-parancsnok vezetésével, Bartha Teréz, Bartha Zsófia, Gelgern Ilonka, Görössy Anna és Olimpia Vancu, míg a cserkészfiúk közül Raffael Pál, Inke Gábor, Fischer Márton, Bloch Tibor és Barthel Ernő vettek részt a gyűjtésben. A repülőnap gyűjtési akciójának eredménye egyébként 4488 lejt tesz ki.

Szines szempillák...

Londonból jelentik: A legújabb londoni női divat a felragasztható mesterséges szempilla, melynek színei a ruha színével egyeznek. A mai angol divathölgy minden ruhájához más és más színes szempillát visel.

— **Vicky Baum nem tér vissza többé Németországba.** San Franciskóból jelentik: Vicky Baum, a német író nő nyilatkozott egy újságírónak a terveiről. Elmondotta, hogy eszé ágában sincs Németországba visszatérni. Ezt a kijelentést politikai okokból tette.

— **Az aradi aranycsempészés ügye.** Ma délután az a hír terjedt el Aradon, hogy az aradi ügyészség megkezdte a kihallgatásokat az aranycsempészés ügyében és a délelőtti órákban három tanút hallgatott ki, majd elrendelte özvegy Flamm Miksáné kihallgatását is. Az ügyben kérdést intéztünk Vulpé Constantin vezető főügyészhez, aki kijelentette, hogy az ügy aktái nem kerültek még hozzá és egyelőre semmiféle kihallgatás nem történt az aradi ügyészségen.

— **Ellített tolvaj cseléd.** Ma tárgyalta az aradi törvényszék Belezna Erzsébet volt cselédleány ügyét, aki sorozatos lopásokat követett el ez év áprilisában. Miután tettét beismerie, a bíróság négy havi börtönre ítélte, amiből három hónapot vizsgálati fogság címén beszámított. Az ítélet jogerős.

Erkölsbotrány Aradon

Nem mindennapi ügyben indított vizsgálatot az aradi rendőrség erkölcsrendészeti osztálya. Csütörtökön a késő esti órákban a Gloria sporttelep közelében, a betegsegélyező pénztár épülete előtt szolgálatot teljesítő rendőrszem gyanús suttogásra lett figyelmes. A rendőr nyomban megindult a hangok irányába és amikor a bokor közelébe ért, váratlan látvány tárult elője.

A sűrű bokor mellett három fiatalember tartózkodott, meglehetősen hiányos öltözetben. A rendőrszem sipolt a közelben tartózkodó társának, majd pedig a három fiatalembert bekisérték a központi rendőrség ügyeletes szobájába. A szolgálatos rendőrtiszt mielőtt kihallgatásukhoz fogott volna, leigazoltatta az előállítottakat és ekkor szenzációs eset derült ki. Kitűnt, hogy a társaság egyik tagja, egy általánosan ismert és közmegebecsülésnek örvendő aradi uricsalád gyermeke. A magáról megfélemezett és rossz társaságba került urifüi társai iparosgédék. A rendőrség erkölcsrendészeti osztálya értesítette a szóbanforgó fiatalember szüleit, egyben pedig mindhárom egyén ellen az erkölcsrendészeti törvény alapján megindították az eljárást.

* URANIA *

Renoválás miatt ma nincsen előadás

— **Marlene Dietrich az uccán.** A párisi Comedie dia írja, hogy milyen feltűnést keltett tegnap délután három óra tájban Marlene Dietrich a párisi Champs-Elysée-n. A filmsztár az uccán sétált és egy sereg kíváncsi követte. Hóféhérré festette az uccán. Valaki meg is jegyezte a járó-kelők között. Nézd, a Marlene tudóbajosra maszkirozta magát.

— **Családi tragédia a féltékenység miatt.** A csütörtökre virradó éjszaka borzalmas családi tragédia történt Szigetszentmiklóson. Gáspár István gazdag földmives bárdal agyoncsapta fiatal feleségét, azután öngyilkosságot követett el. A kamarában felakasztotta magát és amikor a hurok a nyakában volt, vadászfegyverével a szívébe lőtt és azonnal meghalt. Az 57 éves parasztgazda féltékenykedett 34 éves második feleségére és tettének oka minden valószínűség szerint a féltékenység.

— **Hollywood védekezik az ember-rablók ellen.** Londonból jelentik: Az Egyesült-Államokat végigsöprő emberrablási hullám oly veszedelmes méreteket öltött, hogy Hollywoodban az ismertebb filmszillagok a londoni Scotland Yard mintájára, saját rendőrséget akarnak szervezni, hogy magukat és családtagjaikat az emberrablóktól megvédjék. A hollywoodi rendőrök egyébként utasítást kaptak, hogy bárkit, akit emberrabláson tettenérnek, azonnal löjjenek agyon.

— **Dr. Eckstein Béla bel- és női betegeknek ismét Aradon rendel.** Strada Ioan Russu Sirianu (Aulich Lajos-ucca) 2. alatt.

— **Egy év szerencsejártékért.** Licska Lajos aradi lakatos ellen még 1930-ban eljárás indult azon a címen, hogy „hol a piros, itt a piros” nevű szerencsejátékban kifosztotta Dávid Lajos aradi lakost, akitől kétezer lejt nyert el. Az aradi törvényszék a szerencsejátékos lakost egy év börtönre ítélte, mire Licska fellebezést jelentett be a temesvári táblához. Ma érkezett meg a táblai ítélet, amely megerősítette az aradi törvényszék döntését.

— **Dr. Wiesel Béla rendelőjét Strada Turnului, volt Lovarda-ucca 3. (Central-mozgóval szemben) megnyitotta.** Rendel délután 3–5-ig.

— **Az AAC klubvacsorája** tekintettel az azt megelőző ünnepekre, fél 9-kor kezdődik. Kérjük a közönség pontos megjelenését.

— **Végre a legnagyobb konjunktúra, pénz-bőség, megszűnt munkanélküliség, gondtalan élet, jókedv, vidámság fogja jelképezni a holnap délutáni parkünnepélyt, melynek fardhatatlanul dolgozó nyolcvan tagu rendezőbizottságának ezer és ezer ölete fogja feleltethetlenné tenni mindenki számára. A 3000 szebb-nél-szebb tombolatárgyért és a belépésnél való tolongás elkerülése végett a rendezőbizottság a tombolajegyeket és meghívóval ellátott tiszteletjegyeket, szombaton egész nap a korzó két oldalán árusítani fogja. A nyert tombolaszámokat a nyereményekre vasárnap délután 2 órától, a parkban lévő tombolasátorban lehet beváltani. Az esti táncmulatságra Arad legszebb hölgyei és aranyifjusága nagyban készülődik, a kora délutánra a rendezőség a gyermekek részére meglepetéseket készít elő.**

— **Az Erdélyi Kárpát Egyesület szombati, e hó 22-iki menyházai kirándulásában részt vesz az E. K. E. kerékpáros szakosztálya is, Fränkel Alfréd szakosztályi elnök vezetésével. Indulás szombaton délután 2 órakor, a Radnai-úti villamos megállóhelyről. Érkezés oda este cca. 10 órakor. Távolság oda-vissza 200 kilométer. Visszaérkezés vasárnap este cca. 11-kor. Vendégeket szívesen látunk. Elnökség.**

SPORT KÖZLÖNY

Régi riválisok találkoznak az „Ezüstkapu” második fordulóján Az AAC az Olimpiával, az AMTE az ATE-val mérkőzik

Az AAC által kiírt „Ezüst kapu”-ér: folyó küzdelmek első fordulójának „hullámai” még jóformán el sem ültek, máris sor kerül a második fordulóra, amelynek során vasárnap az AAC és Olimpia, valamint az AMTE és ATE találkoznak. Az Olimpia érzékeny vérvesszteséget szenvedett a közelmúltban, ezzel magyarázható csütörtöki súlyos veresége, de vasárnapra valószínűleg Comlosan, sőt Cuiedan is szerepelni fognak és így az AAC-nak, amely előreláthatólag változatlan csapattal fog kiállni, ugyancsak keményen meg kell dolgoznia, ha mindké. pontot meg akarja szerezni.

A főmérkőzést a két régi rivális, az AMTE és ATE fogják megvívni. Az AMTE a Nemzeti Bajnokság kemény csatáiban megedzett

csapata az Olimpia elleni értékes győzelemmel tarsolyában áll ki a mérkőzésre és így favoritként szerepelhet. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni az ATE lelkesedését, amellyel már számos, nálánál erősebb ellenfelet készített megadásra és a papírforma ezen a meccsen is könnyen felborulhat. Mindenesetre erős küzdelemre van kilátás és reméljük, hogy a játék nem fogja a sportszerűség kereteit átlépni, annál is inkább, miután a rövidülő napokra való tekintettel, a főmérkőzés bizonyára 7 óra helyett, legkésőbb háromnegyed, vagy még inkább fél 7 órakor fogják megkezdeni. Így azután nem következhet be az, hogy az utolsó percek félhomályában kerülnek lejátszásra, ami számos durvaságra adhat és ad alkalmat.

Kimutatás Románia bajnoksapatairól

A futballszövetség most bocsátotta ki táblázatát, amely felsorolja az 1932—1933. bajnoki szezon összes liga- és disztrikt-győzteseit. A táblázat a következő:

- I. Nemzeti bajnok: Ripensia, Temesvár.
- II. Liga-bajnokok: Mures, Marosvásárhely (középliga), Dragos Voda, Csernovitz (Keleti Liga), Juventus, Bucuresti (Déli Liga), Tricolor, Nagybánya (Északi Liga).
- III. Disztrikt-bajnokok: Közép Liga. Gyulafehérvár: Mihai Viteazul. Nagyszeben: Nagyszebeni SF. Segesvár: Hargitta, Székelyudvarhely, Marosvásárhely: Mures. Brassó: IAR.

Keleti Liga. Bukovina: Dragos Voda, Iasi: Victoria CFR. Moldova de Munte: Stadiul, Bacau.

Északi Liga. Kolozsvár: KAC. Nagyvárad: Törekvés, Szatmár: Tricolor, Nagybánya. Máramarossziget: Máramarosszigeti SE.

Déli Liga: Bazargic: CS Viforul. Braila: Dacia Unirea. Bucuresti: Juventus. Constanta: Elpis. Galati: Dacia Vasile Alexandri, Giurgiu: Aquila. Ploesti: Prahova. Silistra: Sporting Club.

Nyugati Liga. Arad: AAC. Felsőhánát: Vulturii. Lugos, Drubeta: Sportul Severinean, Turnu-Severin. Oltenia: Rovine Grivita, Craiova, Resita: RMTE. Temesvár: Kinizsi. Zsilvölgye: Jiul, Petrozsény.

Pompás eredmények a stockholmi atlétikai versenyen

Stockholmban a turázó amerikai atléták részvételével nagyszabású atlétikai versenyt rendeztek, amelyen két magyar atléta: Balogh és Remecz is elindultak. Balogh megnyerte a távolugrást, Remecz pedig ötödik helyen végzett a diszkoszvetésben. Balogh 691 centiméterrel nyerte a távolugrást, Remecz eredménye pedig 4466 cm. A verseny kimagaslóan legjobb eredményét az amerikai Cunningham érte el a 800 méteren. Ideje 1 perc 50.6 mp. Igen jó még Spitz (USA) 196 centiméteres magasugrása valamint Metcalf (USA) 200 méteres 21.2 mp. ideje, továbbá az amerikai Laborde 4838 cm.-es diszkoszvető eredménye.

O Dánia vezet Görögország ellen. A Koppenhágában lebonyolításra kerülő dán Davis Cup második mérkőzése napján, a párosban a dán Jacobsen—Ulrich kettős győzött, a görög Stalios—Xidys pár ellen 7:5, 6:3, 4:6, 7:5-re. Így Dánia 2:1 arányban vezet.

Ne kísérletezzen egészségével, kérien Ön is kimondottan eredeti „OLLA” óvszort,

mely megóvja Önt nemi betegségektől.

O Kopp Sándor megnősült. Sokan emlékszenek még az ATE, majd a Jiul AC jóképességű balszélsőjére, aki előbb a Bohn SC-nek volt játékos Csabán, majd a Bánszállási AK-hoz került tréner-játékosnak. Kopp vasárnap tartotta esküvőjét Békéscsabán.

Kulturát és művészetet vár Aradváros közönsége az új színtársulattól

Az aradi magyar színesztet válsága — A város vezetőségének és a Magyar Pártnak álláspontja

Dr. Velcsó Géza alpolgármester nyilatkozata

Az aradi színház ügyében az utóbbi napokban több nyilatkozat hangzott el. Botoc Elek dr. polgármester kijelentette, hogy a téli színházat kellő mértékben ki kell használni és miután színház céljaira csak nagyrítván veszik igénybe az épületet, a város azzal a gondolattal foglalkozik, hogy mozt csináljon a téli színházból. A Central-mozgót viszont kamara-színházzá alakítja át. Szendrey Mihály színgazgató lapunk legutóbbi számában kijelentette, hogy a téli színház alkalmatlanná vált előadásokra, mert régi, huzatos és a közönség főleg ezért nem látogatja az előadásokat. Ebben az ügyben Velcsó Géza dr. polgármester-helyettes, munkatársunknak a következő érdekes kijelentéseket tette:

— Elismerem ugyan, hogy a téli színház mai berendezésében nem a legideálisabb és legmodernebb színház, de ma is nagyszerűen megfelel hivatásának. Elég rámutatnom arra, hogy a kolozsvári opera mintaszerű előadásokat produkált ebben a színházban. Százszor is meggyőződünk arról, hogy egy színház nézőtere és színpada csak keret: az igazi életet és értéket a színpadon megnyilvánuló művészet adja meg. Színházi válság van ugyan világszerte, de állítom, hogy a közönség az abszolút művészi törekvéseket mindig támogatja és nem bukhat meg az a színházi vállalkozás, amely művészi alapokon nyugszik.

— Hasonló az eset például a mozinál. Nap-nap után tapasztaljuk, hogy gyenge képet nem néz meg a közönség, még akkor sem, ha az árakat a legminimálisabbra szállítjuk le. Ellenben a kitünő képek iránt nagyon nagy az érdeklődés, amit például legutóbb a „Vén gazember” című filmnél állapítottunk meg. Ami a filmre vonatkozik, az fokozottabb mértékben áll a színeszetre, dacára a rossz gazdasági viszonyoknak, a szegénységnek: mindig lesz közönsége a nivós művészi teljesítményeknek.

— Kétségtelen azonban, hogy egy város

Kevés volt a bevétel az országos bajnoki döntőkön

A Nemzeti Bajnokság két döntő mérkőzése anyagi szempontból nem végződött jó eredménnyel. Temesváron 1900, Kolozsváron 1600 fizető nézője volt a mérkőzéseknek. A potyajegyesekekkel együtt 5000-re tehető a két döntő összközönségének száma. A lesújtó eredmény nyomán a bucaresti-i lapok azt követelik, hogy a jövőben a fővárosban tartsák meg a döntőmérkőzéseket, mert a Nemzeti Bajnokság jelentősége nem domborodik ki eléggé akkor, ha vidéki városok kevésszámú nézőközönsége előtt játszik le a döntőket.

O A Romaniát is legyőzte az Attila. Csütörtökön második mérkőzését játszotta a miskolci csapat Kolozsvárott és itt sem szakadt meg a győzelem széria: ezuttal a Romania volt a szenvedő fél, amelyet az Attila 0:0 féldő után, 2:1 arányban legyőzött.

O Soimi—Tricolor mérkőzés Kolozsvárott. A harmadik Soimi—Tricolor meccs vasárnap Kolozsvárott kerül lebonyolításra. G. Mirion bírószkodása mellett.

O Ujabb rekordjavításra készül Manea. Manea, a kitünő román távfutó, legközelebb 3000 méteres román rekordjának megjavítására tesz kísérletet. Manea, aki az idén az 5000 méteres és 1500 méteres rekordokat szárnyalta túl, valószínűleg ezuttal is sikerrel végzi kísérletét. A jelenlegi 3000 méteres román rekord 9 p. 29 mp.

nem bír el egymaga egy színtársulatot, sőt két város sem. A leghelyesebb megoldás az lenne, ha több, egymáshoz közelebb fekvő város megállapodnék abban, hogy egy színgazgatónak adjanak játszási engedélyt. Ez a színgazgató azután kitünő művészi együttest tudna szerződtetni, mert a szezon több városra felosztaná. Tulajdonképpen ezt az elvet követi a kolozsvári román opera is, amely egy városban nem tud már megélni. A földrajzi adottság egy Temesvár—Arad—Nagyvárad közötti színi kapcsolat mellett szólana. Ezt a kérdést azonban hivatalosan kell eldönteni. Én csupán magánvéleményt hangoztathatok.

Munkatársunk a következő kérdést intézte ezután Velcsó dr. polgármester-helyetteshez: — Ebben az ügyben mi a véleménye polgármester urnak, mint a Magyar Párt alelnökének?

— Mint a Magyar Párt vezetőségi tagja, lényegében ugyanazt mondhatom. A párt érdeke, hogy Aradon életképes magyar színesztet legyen, hogy a magyar kulturáért dolgozó színesztet egzsztenciáját biztosítsák, hogy a színház rövid, dicstelen szereplés után ne zárja be kapuit.

— A személyi kérdésekre vonatkozólag milyen kikötései vannak a városnak, illetőleg a Magyar Pártnak? — kérdezte munkatársunk.

— Erről korai még beszélni. De már most megállapíthatom, a város minden koncesszionált színgazgatóval tárgyal. *Nincsen színgazgató jelöltünk.* Minden arra rátermett és hivottot egyénnek kilátása lehet arra, hogy Arad színgazgatója lehessen, ha jó társulatot szervez, jó műsrot állít össze és azokat a szokásos garanciákat nyújtja, amelyek az ilyen esetben nem mellőzhetők. Ha ezeket a feltételeket Arad leendő színgazgatója beváltja, akkor biztos lehet a közönség támogatásában. A magyar közönség tudja kötelességét a színházzal szemben, eleget is tesz annak: de igényei vannak. Pénzéért jó előadásokat akar látni és nem lehet csodálkozni azon, hogy ellenérték nélkül nem hajlandó áldozatokra.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Illetéket vetnek ki a malmokra

Kilogramonként egy lej őrlési adó — Nyolcvanezer vagon búzát vásárol a kormány a gazdáktól — Csehszlovákia nem ad engedélyt a buzabevitelre

A Banca Nationala leszállítja a kamatot

Bucurestiből jelentik: A kormány gabonaértékesítő tervével kapcsolatosan, valószínűnek tartják, hogy augusztus és szeptember hónapokban 80 ezer vagon gabonát vesz át a gazdáktól 30 ezer lejes árban. Tekintettel arra, hogy a világszerte ebben az időszakban 20 ezer lej lesz, a kormány 7-800 millió lejt rá fog fizetni az üzletre. Ezt az összeget a Mezőgazdasági Hitelintézetből fogja kapni a kormány. Mivel azonban a kormány ezt az összeget vissza kell fizetnie a Hitelintézetnek, az Adevurul szerint

a kormánynak az a szándéka, hogy illetéket vet ki a malmokra,

őrlési illeték címén, egy lejt minden kilogramm liszt után. Tekintettel arra, hogy évenként körülbelül 140 ezer vaggont őrölnek a malmok,

az illetékből egymilliárd 400 millió lej bevételre számítanak

és így nemcsak a cca 800 millió lejes ráfizetés térül meg, hanem még jelentős összeg marad felette. Tekintettel azonban arra, hogy míg ez az összeg befolyik, nagyobb összegekre van szükség a gabona átvételéhez és eladásához, ennél fogva ezeket az összegeket a kormány a Banca Nationalával karöltve, úgy fogja előteremteni, hogy közraktári értékpapírokat bocsát ki, amelyeket a Banca Nationala le fog számítani és pedig nem az eddigi 40 százalékkal, hanem 70 százalékosan és ugyanekkor

leszállítja a jelenlegi 7 százalékos kamatot is.

Az egész tranzakciót minden valószínűség szerint a szövetségi központok import és export-osztálya fogja lebonyolítani. Az exportőrök remélik, hogy ez a kampány sikeresebb lesz, azonban garanciákat szeretnének kapni arra, hogy nem járnak úgy, mint a Iorga-rezsim alatt a kiviteli prémiumokkal.

Itt írjuk meg, hogy Madgearu pénzügyminiszter hazaérkezése után minisztertanács ül össze, amelyen részletesen foglalkoznak a gabonaértékesítés kérdésével. Ennek a problémának a megvitatása nemcsak a londoni konferencia határozatai miatt sürgős, hanem azért is, mert a kormány egy milliárd lejért gabonát akar vásárolni a belföldi gazdáktól, hogy a jelenlegi árnívó fenntartható legyen. Az összevásárolt gabonát a kormány kompenzációs alapon külföldre fogja szállítani.

Pozsonyi jelentések szerint a mai pozsonyi terménytőzsdén a kedvező szlovenszkói terméskilátásokkal kapcsolatban, olyan hírek terjedtek el, hogy Csehszlovákia ebben az évben teljesen függetleníteni tudja magát a buzabehozattól, mivel a szlovenszkói búzatermés fölöslegei elegendők a csehországi búzaszükséglet fedezésére. A szlovenszkói új buza olyan jó minőségű, hogy az a történelmi országokban pótolni fogja tudni az amerikai búzát, amelyet jó minősége miatt keverték hozzá az ottani búzához, a liszt minőségének feljavítása érdekében. Ezzel a helyzettel függ össze, hogy július 15-ike óta már megtagadnak minden engedélykiadást a külföldi buza behozatalára.

Kompenzációs szervet létesít az aradi Kereskedelmi és Iparkamara

A Kamara nagyjelentőségű akciója az aradi kereskedelem érdekében

Nagyjelentőségű akció indított az aradi Kereskedelmi és Iparkamara az exportőrök és importőrök érdekében. Az akció az új kontingentálási rendszerrel áll összefüggésben, mely a behozattal teljesen új alapokra fekteti. Egyik legutóbbi cikkünkben megemlékeztünk arról, hogy a kormány által életbeléptetett első kontingentálási rendszer nem vezetett a kívánt eredményre, mert a behozattal a várakozásokkal ellentétben emelkedett, kivitelünk pedig csökkent, ugyanakkor pedig csökkenést mutatott kiviteli mérlegünk aktívuma is.

Ez a helyzet készítette a kormányt arra, hogy új kontingentálási rendszert léptessen életbe, amelyet elsősorban kompenzációs alapokra fektetett. Ennek a rendszernek az a lényege, hogy behozattal — főleg azokból az országokból, amelyekkel szemben kereskedelmi mérlegünk aktívumot nem mutat fel, vagy pedig deficittel zárul — csak abban az esetben engedélyezik, ha az importált áru ellenértékének megfelelő román árucikket exportálunk a szóban lévő országba. Így tehát az üzlet árukompensációs alapon jön létre.

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara vezetősége foglalkozott az újonnan előállított helyzettel és arra a meggyőződésre jutott, hogy az árukompensációs alapú behozattal és kivittel csak abban az esetben lehet Arad szempontjából kielégítően megoldani

ha Aradon megtörténnek a szükséges lépések a kereskedők érdekében.

A kamara ezért elhatározta, hogy saját keretein belül külön szervet létesít, amely a kompenzációs kérdésekkel fog foglalkozni, készséggel rendelkezésére áll felvilágosításokkal az aradi kereskedőknek, egyben pedig kompenzációs ügyekben a helyi kereskedelem érdekeit képviseli. A kamara mindent elkövet, hogy a külföldi kereskedők és az aradi kereskedelem között a legszorosabb kapcsolatokat teremtsen, egyben pedig szem előtt tartja azt is, hogy nehegy a kompenzációs üzletek megkötésében a többi városok megelőzzék Aradot és így Arad nemcsak kivitteltől, de bizonyos külföldi közszükségleti cikkek behozatalától is elessen.

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara az új, nagyjelentőségű ügyben már a jövő hét elején értekezletet tart, hogy a kompenzációs szerv minél előbb megkezdhesse működését.

= Talpát akar vásárolni Romániából Belgium. Rendkívül érdekes átirat érkezett Belgiumból ma az aradi Kereskedelmi és Iparkamarához. Az átirat annál is nagyobb érdeklődésre tarthat számot, mert az utóbbi időben egyre ritkábbak lettek azok a levelek, amelyekben külföldi államok érdeklődtek romániai árucikkek iránt. Az említett átiratban a belga Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége közli, hogy a belga államvasutaknak talpára lenne szüksége és ezt a szállítást Romániából szeretné fedezni. A talpfa mennyiségére, valamint annak méreteire vonatkozólag, készséggel szolgál felvilágosításokkal az aradi Kereskedelmi és Iparkamara.

Manometer

és mindenféle mérőműszer készítését és javítását vállalom. Kérjen ajánlatot. 2331

Gáspár műszerész Arad

Nagyarányu adóleszállítások Aradon

a hegyaljai szőlőbirtokok adófelbevezési tárgyában.

Az aradi pénzügyigazgatóság ma tárgyalta le több hegyaljai szőlőbirtokos adófelbevezését. A szántóföldekre, legelőkre, kertekre és szőlőkre a törvény értelmében tudvalevőleg öt évre vetik ki az adót. A megyei ingatlanokra ez év elején állapították meg az újabb öt évre járó állami adót. A kivetés alkalmával a mezőgazdasági ingatlanokat, azok minősége szerint az eddig érvényben levő öt osztály helyett, nyolc osztályba sorozták. A pénzügyminiszter ugyan adóleszállítást helyezett kilátásba, de az új osztályozás következtében az adók emelkedtek, annak ellenére, hogy az adókulcsot leszállították. Az ingatlanok osztályozását az egyes községekben egy bizottság állapította meg, amelyben a kincstár, az adózók, valamint a vármegyei tanács megbízottja vett részt. Az osztályozásról az érdekeltek a legtöbb esetben nem szereztek tudomást, mert erről őket közvetlenül nem értesítették, a községhezán kifüggesztett táblázatokat pedig sokan nem tekintették meg. Így tehát csak kevesen adtak be fellebbezést. A törvény rendelkezése szerint, abban az esetben, ha csak egy gazda is nyújt be fellebbezést a kivett adó ellen, a fellebbezési bizottság határozata nemcsak az ő esetére, hanem az egész községre érvényes. A fellebbezési tárgyaláson, amelyen elsőnek egy magyarádi folyamodványt tárgyaltak, a szőlőbirtokosokat dr. Ispravnic Sever, a szőlőbirtokosok szindikátusának elnöke és dr. Vitos Pál képviselték. A bizottság helyt adott a fellebbezésnek és Magyarád községet az adózás szempontjából az eddigi első osztályból a harmadik osztályba sorozta be.

Ez azzal a gyakorlati eredménnyel jár, hogy egy 20 holdas szőlőnél például az eddigi 29 ezer lejes adóalapot 17 ezer lejre szállítják le.

Magyarád községen kívül leszállították Muszka, Világos, Kúvin, Györök szőlőbirtokosainak adóit is.

Dr. Ispravnic Sever a fellebbezés tárgyalása során kifejtette, hogy teljesen indokolatlan volt az előbbi öt éves ciklus adójának felemelése annál is inkább, mert a szőlőbirtokosok az utóbbi években rendkívüli veszteségeket szenvedtek. 1928. óta a szőlőket évről-évre elverte a jég. A szőlőt megtámadták a különböző gombabetegségek: az oidium, a peronospora, a zöldröthadás, ezenkívül pedig a különböző férgek is szokatlan arányokban léptek fel, úgyhogy a szőlő a normális termés egyötödére redukálódott. Rávilágított arra is, hogy a bor ára az utóbbi években tetemesen csökkent. Az állam nem gondoskodott arról, hogy a különböző szőlőbetegségek gyógyítását szolgáló szerek előállítására hazai gyárakat létesítsen, a kontingentálás által pedig lehetetlenné tette az ilyen cikkeknek külföldről való behozatalt. Nem gondoskodott az állam arról sem, hogy a szőlőtermelőket saját érdekeik védelmére kötelező szindikátusokba csoportosítsa.

Rámutatott dr. Ispravnic Sever arra is, hogy az idén a nagy esőzések, a nedves időjárás és a kódozók következtében a szokásosnál előbb kellett volna megkezdeni a permezést, de a szőlősgazdák tekintélyes része anyagi hiányában ezt nem tudta megtenni.

A peronospora tehát ebben az esztendőben szinte még soha nem tapasztalt mértékben lépett fel

és csak azokat a szőlőket kerülte el, ahol a permezést idejekorán megkezdtek. A termés a legtöbb szőlőben 20-80 százalékkal elpusztult, sőt egyes helyeken még a fogyasztásra való szőlő sem maradt meg.

= Értekezlet a behozattal ügyében a Kamarák Szövetségénél. A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének helyiségében (Bucuresti, Strada Const. Mile 17.) e hó 26-án délelőtti 11 órakor értekezlet lesz, amelyen részt vesz G. Gafencu kereskedelmi alminiszter is, aki részletesen ismertetni fogja a jelenleg érvényben lévő behozattal- és deviza-rendeleteket. Az értekezleten a Kamarák Szövetsége szívesen lát minden érdeklődőt; az aradi kamaránál 24-ikéig bejelentendő.

LANCIA erős tura-kocsi, 40.000.- Lejért kapható A. Kálmán R.-T.-nál Arad

Megjelent az új buza az aradi gabonapiacon

Az új buza 450 lejes áron cserélt gazdát

A mai gabonapiacnak különös érdekességét kölcsönözte az a tény, hogy a piacon megjelent az új buza is. A kínálat elérte az egy vagonnyi mennyiséget. A kitűnő minőségű új buza 450 lejes áron cserélt gazdát, ami az aradi piac legutóbbi buza-áraiával szemben, közel kétszáz lejes csökkenést jelent. Az új buzát főleg a vidéki malmok vásárolták meg, amelyek azt már a lehető legrövidebb időn belül örölik, annál is inkább, mert a régi buzakészleteik kifogytak. Az új árpából kevés volt a felhozatal és 160 lejes áron kelt el, míg a tengeri árfolyama 180-190 lej körül mozgott

Aradi piaci árak. Vöröshagyma három darab 1 lej, fokhagyma 2 darab 1 lej, zöldborsó literje 1-2 lej, kel darabja 1 lej, száraz bab kilogrammja 5 lej, zöldbab kg. 50-70 bani, zöld paprika 2 darab 1 lej, uborka száz darab 20 lej, kék paradicsom darabja 4-8 lej, reték 2 darab 1 lej, paradicsom kg. 15-20 lej. — **Gyümölcsök:** Cseresznye kg. 10-14 lej, meggy 8-12, kajszin 10-18, barack 20-25, alma 2-5, körte 8-12 és málna 12-18 lej. — **Tejtermékek:** Tej literje 3-4 lej, tejfel 7-8, tehéntúró kg. 8-10, juhtúró 18-20, sajt 14-16, vaj 55-65 lej. — **Baromfiárak:** Kóvér liba 180-200 lej, sovány liba 80-90, sovány kacska 35-60, kóvér kacska 70-90, csirke párja 20-45, tyúk párja nagyság szerint 60-80, tojás darabja 60-80 bani. — **Élelmiszerárak:** Szarvasmarha kilogrammja 5-7, borjú 10-12, sertés 13-14 lej. — **Takaróanyagárak:** Széna mázsánként 50-60 lej, lucerna 70-80 és szalma 25-30 lej.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, JULIUS 22.

Bukarest. 13: Gramofon, 13.40: Könnyű zene, 18: Sibiceanu-zene, 19.15: Sibiceanu-zene, 20.20: Hangszeres zene gramofonon, 21: Rádiózenekar, 21.45: Rádiózenekar, 22.15: Fánica Luca zenekara. — Budapest I. 7.45: Torna, Utána: Polydor-Brunswick gramofonlemez, 10.45: Hírek, 11: 1. Nagy emberek leveleiben. (Deák Ferenc.) 2. Tíz perc virágápolás. (Felővásás.) Közben: Polydor-Brunswick gramofonlemez, 13: Déli harangszó, 13.05: Országos Postás Zenekar, 2.30: Szervánszky szalonzenekar, 5: A „Rádióélet” meseórája (Harsányi Gizzi előadása.) 6: Budapesti Hangverseny Zenekar 7: „Tíz perccel lapzártá előtt.” Mihályffy Ernő riportja, 7.30: His Master's Voice gramofonlemez, 8.40: Mit üzen a rádió? 9.20: Bura Károly és cigányzenekara a Ketter-étteremből, 10.35: Szalonzene, 11.45: Malsiner Béla jazz-zenekara. — Budapest II. 8.40: Odeon-Parlophon gramofonlemez, — Bécs, 12.30: Alphei táncok, 13: Rádiózenekar, 16.45: Mandolinzene, 18.05: Pileger-fuvószenekar, 20.20: Islerlis zongoraművész játéka, 22: Strauss János operettjeiből, Rádiózenekar Reining Mária szopránnal, 23.40: Tánczene a Palmhof-kávéházból. — Belgrád, 12: Gramofon, 12.20: Gramofon, 13.05: Rádiózenekar, 19: Gramofon, 20.30: Zsivcynovics klarinetművész játéka, 21.10: Orosz énekkar, 22.30: A rádiózenekar hangversenye, 23.50: Tánclemez, — Brunn, 11.10: Rádiózenekar, 12: Gramofon, 15.50: Postások fuvószenekara, 18.45: Gramofon, 19.25: Mandolinzenekar, 23.15-1.30-ig: Könnyű zene. — Leipzig, 14.15: A Rajnáról és borról szóló lemezek, 15.16: Fafuvós hangverseny, 18.40: Schrammelzene lemezek, 21.05: Nagy ének- és zenekari táncegyveleg, 23.30: Ejjélig könnyű zene. — Milano, 18.40: Operaszínek gramofonon, 20.40: Gramofon, 21.30: Gramofon, 22.30: Szimfonikus hangverseny. — Pozsony, 12.05: Gramofon, 19.40: Gramofon, 21.40: Tarka est. — Róma, 18.30: Szórakoztató zene, 21.15: Gramofon, 21.30: Puccini: Turandot, opera. — Varsó, 17.30: Könnyű zene, 18.15: Könnyű zene, 19.35: Szoprán- és bariton-dalok, 21: Könnyű zene, 23: Tánczene.

VASÁRNAP, JULIUS 23.

Bucaresti, 11.30: Művész zenekar, 13: Szimfonikus gramofon, 13.40: Könnyű és román zene lemezek, 18: Budala-zenekar: könnyű és román zene, 20.20: Tánclemez, 21: Roma Nia operett-dalokat énekel, 21.20: Katonazene. — Budapest I. (550 m.) 10.15 Hírek, 11: Református istentisztelet, 12: Róm. kath. istentisztelet. — Születés: Rádiókrónika, Elmondja Papp Jenő, 3: Odeon-Parlophon gramofonlemez, 4: „Hasznos rovarok a szántóföldön és kertben” 4.45: Bura Károly és cigányzenekara, 6.05: „Egyéhszáz egykori újsághír a régi Pest-Budáról”, Horváth Elemér előadása, 6.30: Mándits szalonzenekar az Angol-Parkból, 7.45: Helyszíni közvetítés a magyar-csehszlovák válogatott vízpolómérkőzésről, 8.30: Nyiregyházi Ervin zongorázik, 9.10: „Keringő és szerelem”, Hangjáték. — Utána kb. 11.10: Pontos időjelzés, hírek sporteredmények. — Majd: cigányzenekar. — Bécs, 9: Ébresztő, 3.30: Gramofon, 11: Geothe-dalok, 11.50: Egyházi dalok, 12.30: Modern osztrák zeneszerzők műveiből, 13.45: Szimfonikus rádiózenekar, 16.30: Kamarazene, 17.30: Az arizonai természeti csodákról, 18: Könnyű zene, 19.30: Látogatás Luxemburgban, gramofonlemezekkel, 20.40: Fel-sőausztriai zeneszerzők műveiből, 23: Kávéházi zene. — Belgrád, 12: Gramofon, 13.30: Rádiózenekar, 16: Radu Sándor cigányzenekara, 17: Gramofon, 18: Gramofon, 20: Délszláv dalok, 20.30: Gramofon, 21.30: Rádiózenekar, 23: Gramofon, 23.30: Cigányzene. — Brunn, 10: Gramofon, 17: Katonazene, 22.05: Rádiózenekar. — Königsberg (Heilsberg), 13: Könnyű zene, 17.40: Zenekari hangverseny, 19.15: Kamarazene, 21: Operett-egyveleg, 22: Könnyű zene, Utána: tánczene. — Milano, 17.30: Könnyű zene, 21.30: Selvaggi: Velencei májusi ünnep, 3 felvonásos opera. — Pozsony, 11.15: Katonazene, 13.05: Rádiózenekar, 19: Gramofon, 19.35: Gordonkaverseny, 23.20: Schrammelzene, Strasbourg, 21.30: Verdi: Trubadur című operája, közvetítés Vichyből, 24: Tánczene. — Varsó, 17.30: Dal- és ária-előadás, 18.15: Népszerű lengyel zene, Szoprán- és tenordalok, 19: Könnyű zene, 21: Rádiózenekar, 23: Tánczene

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

APRÓHIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely érdektel alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

TÁTRA! Sajnálom, hogy nem beszélhetünk. Utazás csak augusztus végén lehetséges. Levélügybe eljárak. Irjál mindenről. 2668

ALKALMAZÁS.

PERFECT vas- és vöröndoláló hölgy, ki manikűrözni jól tud, azonnal felvétetik. Mischung fodrász, Petroşeni. 2667

SAS-MALOM azonnali felvételre keres elsőrangú szivó-gáz-motorkezelésben jártas főgépészt. Jelentkezés: vasárnaptól kezdve a ma'omban. 2666

Biztos megélhetést nyújtunk agilis eladóknak!
Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

LAKÁS.

MÓDERN, kétszobás, előszobás, fürdőszobás lakás augusztus 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

HAROMSZOBÁS magánházat kibérelnek azonnal a szerb templom és gázgyár környékén. Címeket „Gázgyár” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2649

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 800

VÉTEL ÉS ELADÁS.

12 személyes ezüst evőeszközök, hat személyes alpaca evőeszköz, Schöberl ágú, Pathofon, zongorák, antik szalongaratúra, keleti és gyári szőnyegek, teljes szobaberendezés, egyes butordarabok, antik órák, ezüsttárgyak, márkás porcellánok, írógép, sakkfigurák, étkezőservice, fali vitrinek, antik foitel, stb. eladók. SALGONE bizományv. üzlete. Str. Horia (Széchenyi-utca) 1. Neuman-palota

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

BLADO igen jó anyó an, elköltözés miatt, nagy útat, virágállvány, kis szekrény, éléskamra-polo, kották, ruhaneműk, háztartási cikkek, esernyőtartó, stb. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

SÜRGŐSEN KERESK perzsabundákat, 12 és 6 személyes ezüst evőeszközöket perzsa és gyári szőnyegek mindent méretben, ezüst gyertyatartókat, ezüst tálcákat, márkás festményeket, dísztárgyakat, antik és modern butordarabokat, komplet szobaberendezéseket stb. a SALGONE bizományv. üzlet, Arad, Strada Horia 1. Neuman-palota. 1000

ÜZLETEK.

HASZONBERŐ KERESEK azonnali átvételre, vasutal omással rendelkező községben, Arad-, Bihar-, Temes-megyékben, középnyagyságu vámmal. Ajánlatokat „Szakember” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2647

ÜZLETHELYISEG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS A „COMISIO” Hálószobák 3500 lejtől, ebédizők 6000 lejtől, ebéd. 16 kredencek 1800 urti szobák, iroda berendezések, modern konyha kredenc 850, granitúrák 1000 lejtől, réz-ágyak, rugany és párna matracok, sodronvok, zongorák, 0-as és 2-es kaszák, Singer varrógépek, vaságyak, valódi és belföldi perzsa szőnyegek, térszékerek, festmények, porcellánok, Ezüstt, aranyat, brilliánt a legmagasabb napi áron veszünk készpénzért. — Zalogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári Zalogház folyóttia meghosszabbításokat, legolcsóbban vállalunk „COMISIO” üzlet Bul. Rez. Maria 13. Dacia kávéház mellett

Hirdessen a 49 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

Olcsó Hapag-utazás a világkiállításra

Az első nagy társasutazás Romániából július 24-én indul. Ezenkívül a Hamburg Amerika Linie S. A. R. november 1-ig hetenként egyszer további egyéni és csoportos utazásokat szervez a világkiállításra Chicagoba.

Kérjen prospektust és információt: Hamburg—Amerika Linie S. A. R. képviselőtől

Künstler utazási irodától ARAD, Bulev. Reg. Maria 24.